

# **2017 | BARCELONA CULTURA**

Informe del Comitè Executiu del Consell de la Cultura

**CONSELL DE LA CULTURA  
DE BARCELONA**

UN TREBALL DEL COMITÈ EXECUTIU  
DEL CONSELL DE LA CULTURA, INTEGRAT PER:

Miquel Cabal Guarro  
Amadeu Carbó  
Ingrid Guardiola  
Martina Millà  
Cristina Pujades  
Antonio Ramírez  
Victòria Szpunberg

REDACCIÓ:  
Ingrid Guardiola

CORRECCIÓ:  
Miquel Cabal Guarro

SECRETARI EXECUTIU:  
Carles Giner

# ÍNDEX

<b>1   DECLARACIÓ D'INTENCIONS</b>	<b>4</b>
<b>2   UN 2017 AGITAT PER LA POLÍTICA</b>	<b>5</b>
<b>3   PRECARIETAT, LLUITA SECTORIAL I CODI ÈTIC</b>	<b>7</b>
<b>4   APRECIACIONS SOBRE ELS SECTORS CULTURALS</b>	<b>9</b>
4.1 Les Arts Visuals	
4.2 La Ciència	
4.3 El Cinema i l'Audiovisual	
4.4 La Cultura popular	
4.5 El Llibre	
4.6 La Música	
4.7 Escèniques	
<b>5   OBSERVACIONS SOBRE LES POLÍTIQUES CULTURALS MUNICIPALS</b>	<b>19</b>
<b>6   MESURES DE GOVERN I INFORMES PRECEPTIUS</b>	<b>20</b>
6.1 La política del sector del llibre	
6.2 Mesura de política audiovisual	
6.3 Fàbriques de creació	
6.4 Pla de joc cultural als barris	
<b>7   FINANÇAMENT DE LA CULTURA</b>	<b>26</b>
7.1 Subvencions públiques	
7.2 Diagnosi sobre l'estat actual de les subvencions públiques municipals	
7.3 Sectors	
7.4 Proposta de modificacions urgents	
7.5 Recomanacions	
<b>8   RECONeixEMENT DE LA CULTURA: PREMIS CIUTAT DE BARCELONA</b>	<b>37</b>
<b>9   EL CONSELL DE LA CULTURA: DEU ANYS DESPRÉS</b>	<b>38</b>
<b>10   ALGUNES CONCLUSIONS</b>	<b>40</b>
<b>11   ANNEXOS</b>	<b>41</b>
11.1 Mesura de govern. La política del sector del llibre	
11.2 Mesura de govern. Mesura de l'Audiovisual	
11.3 Mesura de govern. Fàbriques de creació	
11.4 Mesura de govern. Pla de joc cultural als barris	
11.5 Subvencions	
<b>12   TAULES</b>	<b>50</b>

“L’ecosistema cultural d’una ciutat és molt divers i està en diàleg amb els conflictes socials, econòmics i polítics del moment, d’aquí que les polítiques culturals siguin tan complicades de gestionar”

## 1 | DECLARACIÓ D’INTENCIONS

La vida cultural d’una ciutat no depèn només de les polítiques públiques, sinó també de les iniciatives privades, tant aquelles que fan referència a les indústries culturals, com les que, sense un gran capital econòmic, però amb un enorme capital cultural, fluctuen al marge del circuit cultural hegemònic i són igual d’importants, però sovint més fràgils. Les polítiques públiques són indispensables perquè aquesta iniciativa privada formada per empreses, associacions culturals sense ànim de lucre, persones individuals, agrupacions informals, cooperatives o espais independents, pugui ser sostenible a llarg termini. L’ecosistema cultural d’una ciutat és molt divers i està en diàleg amb els conflictes socials, econòmics i polítics del moment, d’aquí que les polítiques culturals siguin tan complicades de gestionar.

Aquestes no poden ser fórmules universals, atès que defugirien les necessitats del present, ni internacionals, no aplicables a la nostra realitat. No poden basar-se tampoc en polítiques reactives a casos o interessos concrets. De vegades les polítiques culturals no s’articulen pensant en la ciutadania i el teixit cultural, sinó en el calendari polític del partit que s’ocupa de l’àmbit de cultura. Assistim, llavors, a una instrumentalització de la cultura que fa que els objectius de les polítiques culturals se cenyeixin a un mandat de quatre anys.

Per tot això és imprescindible subratllar el valor d’un òrgan políticament independent com el Consell de la Cultura que, inspirat en els *arts councils*, vol ser un instrument de suport a les polítiques culturals de l’Ajuntament de Barcelona. El Comitè Executiu és el motor d’aquest òrgan i està format per professionals amb trajectòria en l’àmbit cultural i amb posicions i sensibilitats diverses i al marge de compromisos partidistes. El Comitè Executiu observa de prop la regidoria de cultura, les seves línies programàtiques i la gestió de l’ICUB en general. En aquest sentit, el Comitè assessora, proposa, critica, alerta i informa, fent de mediadors entre l’administració, els polítics, els sectors culturals i la ciutadania. És un òrgan que parteix de la voluntat individual de cada un dels membres d’escometre al millor possible un servei públic pel bé comú de la cultura. Amb aquesta premissa, Miquel Cabal Guarro, Amadeu Carbó, Ingrid Guardiola, Martina Millà, Cristina Pujades, Antonio Ramírez i Victòria Szpunberg van entrar a constituir el nou Comitè Executiu el novembre de 2016. L’elaboració d’aquest informe és part d’aquesta responsabilitat pública que, voluntàriament i amb indiscutible autonomia de pensament i d’acció, van assumir.

“Cal deslligar el calendari cultural  
de les polítiques a curt termini,  
que sovint tenen a veure  
amb el calendari electoral”

## 2 | UN 2017 AGITAT PER LA POLÍTICA

Recordarem el segon semestre del 2017 com un dels moments més complexos i difícils pels quals ha passat la vida cultural de la ciutat durant les últimes dècades. Primer per l'impacte de l'atac terrorista del 17 d'agost a la Rambla i, més tard, per les diverses etapes del conflicte entre les institucions catalanes i espanyoles arran del procés independentista i la consegüent reacció de l'Estat espanyol. Com onades que, una darrere l'altra, trencaven amb una violència creixent, els esdeveniments de la tardor del 2017 van anar clivellant els costums de la ciutadania fins a esberlar-los del tot. A partir del setembre passat, per resumir-ho, els hàbits culturals van quedar en suspens: llegir, assistir a mostres, concerts, anar al cinema o al teatre van deixar de ser pautes de comportament regulars i van esdevenir actes esporàdics i discontinus. Sense temps per digerir el constrenyedidor flux d'informació, l'atenció i l'energia de la immensa majoria dels ciutadans es va concentrar en l'actualitat política, insospitada i excitant per a uns, incerta per a uns altres. El combat polític ocupava tota l'esfera pública, tant la social com la mediàtica.

Quant a la política municipal, el 2017 també ha estat un any convuls. El juny del 2015, Ada Colau nomenava Berta Sureda (BEC) comissionada de Cultura i el març del 2016 Óscar Abril Ascaso (BEC) passava a ser director de sectors culturals de l'ICUB. El maig del 2016, quan encara no havia passat un any, Barcelona en Comú va fer un pacte de govern amb el PSC i aquest va passar a ocupar la regidoria de cultura. Berta Sureda va ser substituïda per Jaume Collboni (PSC), que al seu torn va designar Xavier Marcé com a assessor i Valentí Oviedo com a gerent de l'ICUB<sup>1</sup>. Al cap de pocs mesos, es renovava el Comitè Executiu (novembre del 2016) i tot just un any després, el novembre del 2017, Colau trencava el pacte de govern amb el PSC pel suport d'aquesta formació a la intervenció de l'autonomia catalana en aplicació de l'article 155. Tot això va provocar la dimissió de Collboni i Marcé, substituïts per Joan Subirats (BEC), que ha començat a exercir de comissionat de cultura el gener del 2018 i ha anomenat Daniel Granados (BEC) com a assessor.

És per tot això que pensem que cal aconseguir deslligar el calendari cultural de les polítiques a curt termini, que sovint tenen a veure amb el calendari electoral. La cultura és una manera de relacionar-se amb els altres i amb el món, de pensar-lo i recrear-lo, una pràctica quotidiana, ordinària i extraordinària, ingovernable, que defuig els plans estratègics i els nous públics, i vetlla per la dignitat i la felicitat humana. En aquest sentit, és molt interessant la reclamació que l'informe del CoNCA 2017<sup>2</sup> fa d'un Pacte Nacional per la Cultura

<sup>1</sup> En aquest marc, Jaume Collboni presentà un document programàtic amb línies mestres de polítiques culturals, denominat "Trencant els murs", disponible a [http://www.bcn.cat/cultura/docs/Trencant\\_Murs.pdf](http://www.bcn.cat/cultura/docs/Trencant_Murs.pdf) <sup>2</sup> El podeu consultar a: <http://conca.gencat.cat/ca/detall/publicacio/Informe-Anual-2017>

que, «amb independència de l'orientació política del partit que governi, posi les bases que garanteixin i defineixin les línies bàsiques i generals que portin a assolir una vertadera política d'estat envers la cultura a Catalunya». Cal insistir en la necessitat de dur a terme polítiques culturals paritàries i al marge de les carreres polítiques. Polítiques que s'articulin a llarg termini i que permetin desenvolupar els projectes i fructificar els pressupostos. Polítiques que es tradueixin en fets culturals.

“No es pot entendre la salut cultural d’una ciutat sense el corresponent relat autonòmic i estatal”

### **3 | PRECARIETAT, LLUITA SECTORIAL I CODI ÈTIC**

Hem de ser conscients de l’impacte que han tingut les retallades dels darrers anys dels ajuts en cultura, tant del Ministeri de Cultura com de la Generalitat de Catalunya; així com de les repercussions que ha tingut la congelació de comptes del Departament de Cultura de la Generalitat des de la tardor passada sobre els equipaments de la ciutat, siguin públics o privats.

Segons l’informe del CoNCA, el total de inversió pública en cultura a Catalunya ha passat de 1.251 milions d’euros el 2010 a 904 milions el 2016. Els Ajuntaments<sup>3</sup> són els que aporten més de la meitat d’aquestes inversions. L’Ajuntament de Barcelona, però, va passar d’un pressupost anual de 133 milions d’euros (govern Trias) a 144 milions el 2015 (govern Colau), i el va incrementar fins a 147 milions d’euros el 2017.<sup>4</sup>

Com una eina per fer front a la precarietat del sector, a finals de maig del 2017 es va presentar al Congrés dels Diputats l’«Estatuto del Artista, el Autor/Creador y el Trabajador de la Cultura», amb el suport d’una seixantena d’associacions i entitats vinculades amb la cultura. Aquest marc conjunt de reclamacions va anar precedit el 2014 pel document «36 propostes per a la millora de la condició professional en el món de la cultura» del CoNCA.<sup>5</sup> Actualment, l’Estatut de l’Artista està en una fase premilinar al Congrés dels Diputats. Caldrà insistir tant en això, com en la llei de mecenatge com, també, en l’augment de la dotació econòmica de la Generalitat en cultura. I si parlem de l’àmbit autonòmic i no només municipal és perquè bona part de les subvencions locals depenen dels complements econòmics d’altres administracions, hi estan intrínsecament vinculades. Així, doncs, no es pot entendre la salut cultural d’una ciutat sense el corresponent relat autonòmic i estatal.

En l’informe del CoNCA també s’apunta que si en els anys vuitanta es va desenvolupar una mirada econòmica sobre la cultura, en el tombant de segle, i veient que allò no era efectiu, es va virar cap a un model basat en el retorn social de la cultura, aquell que té en compte el pes específic que té en l’educació, la creativitat, la construcció de valors i de vincles, etc. De forma general, però, a les administracions públiques els falta acabar de creure en aquest relat i afrontar-lo de manera integral i desacomplexada. Ho percebem, per exemple, en el fet que bona part de les subvencions a la promoció cultural es concedeixi a noms propis i no a projectes; també es pot veure en la concentració de capital a mans de comptades empreses culturals. Cal diversificar el suport a la cultura tant pel que fa als diversos àmbits (educació,

<sup>3</sup> Els ajuntaments han passat d’invertir un 6,9% del pressupost total a un 5,8%; les Diputacions, d’un 12,1% a un 6,9%, i la Generalitat d’un 1,3% a un 0,7%, molt lluny del reclamat 2%. <sup>4</sup> Vegeu: <http://ajuntament.barcelona.cat/estrategiaifinances/pressupostobert/ca/politicas/33/cultura>

<sup>5</sup> Vegeu: [http://conca.gencat.cat/web/.content/arxius/publicacions/36\\_propostes\\_millora\\_professional/CONCA\\_36PROPOSTESV503\\_format1\\_1\\_.pdf](http://conca.gencat.cat/web/.content/arxius/publicacions/36_propostes_millora_professional/CONCA_36PROPOSTESV503_format1_1_.pdf)

recerca, creació, exhibició...) i sectors (audiovisual, arts visuals, escèniques, música, llibre, popular...), com en la manera que té de produir-se i compartir-se (comercial, comunitària, associativa, popular, experimental...).

El setembre del 2017, l'Ajuntament de Barcelona va aprovar un Codi Ètic <sup>6</sup> que regula les actuacions dels càrrecs electes, direccions, assessors, consellers i comissionats de l'Ajuntament. Aquests hauran de vetllar per complir i fer complir els principis d'imparcialitat, igualtat, drets humans, legalitat, objectivitat, exemplaritat, respecte, confiança pública, proximitat i transparència. També estableix que cal satisfer l'interès públic i garantir la participació ciutadana, la neutralitat institucional en els esdeveniments i la qualitat dels serveis, entre d'altres paràmetres. El Codi Ètic i les polítiques paritàries haurien de ser vinculants a les actuacions de l'ICUB. D'aquesta manera es pot garantir un servei públic adequat a les exigències democràtiques del nostre temps.

<sup>6</sup> Vegeu: <http://ajuntament.barcelona.cat/transparencia/ca/codi-conducta>



“Ens falten dones creadores,  
productores, prescriptores, etc.  
Sense elles, la cultura sempre  
perdrà credibilitat, diversitat i qualitat”

## 4 | APRECIACIONS SOBRE ELS SECTORS CULTURALS

Com hem comentat, hi ha una sèrie d'elements, uns de circumstancials i uns altres d'estructurals, que han tingut un impacte negatiu en el sector cultural. Parlem de la disminució de la dotació en cultura dels pressupostos autonòmic i estatal, i de l'augment dels preus del sòl públic, fruit del mercat global i la turistificació de la ciutat, que han fet que molts agents culturals hagin hagut de tancar els locals i marxar de la ciutat, especialment en barris com el Poblenou, Ciutat Vella o l'Eixample. Però també parlem de les tensions sociopolítiques i el bloqueig financer i governamental de la Generalitat arran del procés d'independència. Cal afegir que hi ha greuges que, malgrat la denúncia pública i constant de la ciutadania i d'una part del sector cultural, no milloren amb les polítiques culturals. La perspectiva de gènere continua sent una assignatura pendent i els avenços reals són poc significatius. Ens falten dones creadores, productores, prescriptores, etc. Sense elles, la cultura sempre perdrà credibilitat, diversitat i qualitat.<sup>7</sup>

Més enllà de totes aquestes consideracions generals, volem destacar algunes especificitats en clau sectorial i emetre alguns diagnòstics i recomanacions.

### 4.1 | LES ARTS VISUALS

#### DIAGNÒSTIC

En el camp de les arts visuals, hem de tenir en compte la vaga de Ciut'art, que va deixar centres d'art i centres de creació en una situació anormalment vulnerable. La pressió immobiliària i els processos de gentrificació també han abocat al tancament diversos espais independents. El darrer es va donar a finals de 2017, quan el projecte Múltiplos, un puntal de les publicacions d'artista a la ciutat, va cessar l'activitat. Malauradament, no és un cas aïllat.

#### PROPOSTES

Davant de tot això, proposem:

- l'establiment d'un dispositiu d'emergència dins de l'ICUB per socórrer projectes abans que es vegin forçats a dissoldre's. El mateix es podria dir dels comerços culturals vinculats a les arts visuals.
- El punt més urgent, però, és dotar la ciutat d'un centre d'art contemporani. La fórmula provisional que s'ha aplicat a la Fabra i Coats no satisfà a ningú. El MACBA serà més

<sup>7</sup> El març del 2018, l'Ajuntament de Barcelona ha presentat un estudi sobre la paritat de gènere en les activitats organitzades per la institució i s'ha compromès a augmentar la paritat, així com a aplicar la perspectiva de gènere.

gran si té el contrapès d'un centre d'art, com a Madrid ja passa entre el Reina Sofia i el CA2M.

- També recomanariem la creació d'una via ràpida per a projectes artístics a la ciutat. No pot ser que sigui gairebé impossible realitzar projectes artístics en l'espai públic, que moren atrapats en les xarxes de la burocràcia (permisos, llicències, etc.) i de l'entramat complexíssim de departaments municipals.
- Des de l'ICUB s'hauria d'encoratjar els museus i sales d'exposicions que produïssin exposicions de dones artistes. Sense aquests projectes, any rere any els premis Ciutat de Barcelona s'atorguen a artistes homes i costa molt capgirar la tendència.
- També voldríem demanar que espais d'exposició de nivell i qualitat com ara Can Feli-pa deixin d'estar infradotats econòmicament. A més, continua sent difícil per als creadors accedir a espais econòmics on produir el seu treball.

## 4.2 | LA CIÈNCIA

### DIAGNÒSTIC

Quan es parla de cultura no s'acostuma a incloure la ciència, com si fossin coses completament separades. Però tots sabem que la ciència també és cultura. Els reptes globals actuals requereixen una ciutadania apoderada, és a dir, ciutadans lliures i ben informats, que siguin capaços de tenir opinions i prendre decisions importants com a societat. A més, avui en dia la ciència i la innovació formen part de la nostra vida quotidiana. Per tot això, cal que siguem participants científics.

Les accions immediates que es poden tirar endavant des de l'Ajuntament són moltes i diverses. En primer lloc, però, creiem que l'ICUB hauria de ser més proper a l'equip de la Comissionada d'Innovació, Francesca Bria, perquè en molts casos els dos àmbits comparteixen grans fites. Aquí es proposen una sèrie d'objectius i les accions corresponents que es podrien implementar a curt termini.

### PROPOSTES

#### **Aprendre ciència**

L'àmbit municipal de cultura ha de ser proactiva en la divulgació científica, a l'hora d'apropar la recerca que es fa a Barcelona als ciutadans i fomentar la ciència. Per això:

- Hauria de treballar en col·laboració amb Educació/Innovació en el foment de *nous* programes d'aprenentatge STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) per als més petits. Es una manera d'apoderar els joves i els professors de secundària i fer-los més competitius en l'àmbit científic. Aquest programa, originat als Estats Units, funciona en països del nostre entorn, com Alemanya, Finlàndia, etc. A Barcelona hi ha determinades activitats que s'hi relacionen, però tenen un impacte molt reduït perquè acostumen a limitar-se a jornades de dos dies.

- Paral·lelament, si volem que la ciència arribi a tothom, no n'hi ha prou amb el treball dels Centres Cívics o les jornades de portes obertes dels centres de recerca o universitats, perquè tenen incidència només en ciutadans que ja estan altament motivats. S'han de fer accions transversals que arribin a tothom, com per exemple fer tastets de ciència abans de cada telenotícies o en el circuit televisiu de TMB. Podrien ser curts d'un minut (ex: *60'' de ciència, l'aminadures científiques*, etc.) que abordessin temes d'interès general i que vincuessin professionals del món de l'audiovisual.

### **Crear un clima d'innovació científica a la ciutat**

Incorporar la ciència en la nostra quotidianitat desenvolupant ciutadans experimentadors. Es poden cedir espais o sòl de l'Ajuntament per construir àrees de transferència de coneixement a la ciutadania. Aquestes podrien obrir-se en diversos barris i tindrien 2 objectius:

- fer que els joves de tots els barris s'impliquin en la cerca de solucions científiques per als problemes del barri, investigant en col·laboració amb aquests espais (això també contribueix a la creació de teixit social).
- obrir l'experimentació als ciutadans. Per exemple, pensem en els BioHackers, els FABLabs, etc. Un referent és la reconversió del Sentier de París en Gekko Cartier per Anne Hidalgo. També es pot pensar en ajudes per explorar nous conceptes d'empreses lligades a la recerca, sempre en Open Source.

Aquests espais poden funcionar junts, per bé que en el segon tipus es pot optar per un barri en concret que els aglutini i generi sinèrgies amb més facilitat.

## **4.3 | EL CINEMA I L'AUDIOVISUAL**

### DIAGNÒSTIC

El sector audiovisual i cinematogràfic és molt complex. Mentre que d'una banda s'articula com a indústria, de l'altra es veu com un art resultat de la suma de les autories, com una eina d'experimentació, investigació i educació i, finalment, com un suport creatiu o comunicatiu per a altres sectors culturals. Es tracta d'un sector molt concentrat, en què poques empreses copen la major part de la facturació, tal com s'exposava en la mesura de govern de l'Audiovisual.<sup>8</sup> I un sector tan piramidal, tan desigual i tan concentrat no pot ser una indústria sana.

Una aposta per les autories, l'experimentació o la recerca no és res si no es tradueix en una inversió econòmica pertinent. En general —i això afecta més la Generalitat que l'ICUB, que té escasses competències en el suport a la producció audiovisual— es parla de noves autories, de nous formats, etc., però es premien les llargues trajectòries i les convencions. A escala municipal, si observem les subvencions del 2017,<sup>9</sup> ens adonem que no se n'han concedit per a la producció i que les polítiques culturals aplicades al cinema i a l'audiovisual es concentren en l'exhibició, de manera que justament no es prioritza tot el que és previ i posterior a aquests processos, i que és precisament la medul·la del sector.

<sup>8</sup> Vegeu secció Mesures de govern, *del capítol 6.4* (pàg. 25). <sup>9</sup> Vegeu secció Audiovisuals, *del capítol 7.3*. (pàg. 29).

La mesura de l'audiovisual afronta el cinema i l'audiovisual com a pantalles i com a espai de comercialització, però no l'entén com a espai de creació, experimentació, investigació, reflexió, mediació i educació, funcions òbvies quan es pensa en els altres sectors. L'audiovisual, a més a més, no és únicament tot això que hem explicat fins ara, sinó que també representa l'ecosistema des del qual es difon la cultura, la qual cosa hi suma complexitat. Quant a les Fàbriques de Creació, és simptomàtic veure que no n'hi ha cap pensada de manera específica o que integri el cinema i la cultura audiovisual.

El finançament públic del sector audiovisual veurà un 2018-2019 molt negre després que el Ministeri d'Hisenda hagi reclamat 176 milions d'euros a la CCMA, així com per la pèrdua del cànon a les teleoperadores (40 milions d'euros). Aquest fet ha buidat les arques de l'ICEC i TV3. Això vol dir que no hi ha diners per a la producció aliena de TV3 ni pel cinema. PROA, la federació de productores catalanes, ja ha alertat sobre les conseqüències que aquest terrible fet tindrà sobre el sector. Quin ha de ser el paper de les polítiques públiques en aquest sentit? Potser les situacions crítiques permeten obrir esclletxes i propiciar noves maneres de gestionar les polítiques audiovisuals.

#### PROPOSTES

L'excessiva concentració del sector, juntament amb la dificultat d'aixecar econòmicament els projectes, fan que el cinema i l'audiovisual siguin un sector estanc i que les polítiques de subvencions (les poques que hi ha actualment) no ajudin a desenvolupar-ne tot el potencial. Per tant, cal dissenyar polítiques culturals que responguin a la diversitat d'autors, produccions, narracions, formats, projectes i públics que el sector audiovisual i cinematogràfic reclama. Potser una manera de pal·liar-ho (molt parcialment) seria donar suport al cinema i a l'audiovisual de base i a tots els fets culturals vinculats al cinema i a l'audiovisual que estan al marge del que és industrial. Potser és el moment d'aplicar una lògica distributiva i de base per cobrir un any de gelada industrial. Algunes de les propostes són:

- Invertir en beques a la creació per als autors, per a projectes de vídeo-assaig o de narratives (per exemple, documentals) que no tinguin l'entreteniment i el rendiment econòmic com a objectius principals, sinó el coneixement, l'experimentació o la investigació.
- Contribuir a donar visibilitat als creadors i fomentar-ne la participació en la vida pública de la ciutat i en l'ecosistema mediàtic.
- Les set pel·lícules que formen part de la primera edició de *Pantalla Barcelona*<sup>10</sup> tenen distribució comercial. Encara no s'ha fet un estudi sobre la producció cinematogràfica i audiovisual que cada any deixa desenes de pel·lícules sense distribució, i són moltes. L'ICUB podria vetllar perquè, en paral·lel, existís un circuit municipal de pel·lícules de qualitat que no han pogut distribuir-se, en la majoria dels casos, pel seu caràcter independent i no comercial. Aquestes pel·lícules podrien projectar-se en els diferents espais que reben suport de l'ICUB: cinemes en versió original, centres culturals, ateneus o centres cívics.

<sup>10</sup> *Pantalla Barcelona* es va posar en marxa durant el 2017 com a programa per fer visible el cinema fet a Barcelona. Més informació a <http://lameva.barcelona.cat/pantallabarcelona/es/que-es-pantalla-barcelona>

- En relació amb la Film Commission, des de la perspectiva del retorn social, es podrien aplicar algunes condicions que afavorissin els professionals del cinema i de l'audiovisual local a través d'una taxa o preu públic o d'unes quotes sobre el personal contractat.
- Cal afegir, com comentàvem al principi d'aquest apartat, que el sector del cinema i de l'audiovisual està molt masculinitzat.<sup>11</sup> Hi ha molta feina a fer per arribar a una mínima paritat de gènere. Les polítiques culturals han de ser sensibles per compensar aquestes desigualtats sistèmiques, un tema que ja treballen algunes associacions, com Dones Visuals, CIMA o la Mostra de Films de Dones. La ciutadania també en sortirà beneficiada.
- Cal fomentar encara més la relació entre cinema/audiovisual i educació en un món de pantalles hiperubíquies, en què permanentment ens comuniquem i entenem l'entorn a través de les imatges.

## 4.4 | LA CULTURA POPULAR

L' *Estudi d'impacte del moviment festiu a la ciutat de Barcelona* fa una aproximació al sector que, genèricament, coneixem amb el nom de *cultura popular*. L'estudi és revelador de la vitalitat de les entitats i col·lectius que desenvolupen les seves activitats en tots els territoris de la Ciutat i de la dimensió que tenen. A Barcelona, s'articula a partir de 514 entitats i organitzacions amb 117.718 persones vinculades. S'estima que té un volum econòmic de 28 milions d'euros, mentre que el nombre d'accions i activitats que s'impulsen són 6.200 només a Barcelona. Els destinataris finals de les accions i activitats generades es calculen en 8,3 milions de persones. És a dir, que parlem d'un sector de grans dimensions que, alhora, és poc valorat i fins invisible, però del tot estratègic.

Per les dimensions de tot plegat, resulta impossible fer una aproximació al detall del que la cultura popular ha deixat aquest 2017, però sí que podem fer una aproximació general a allò que ha estat més significatiu per a la ciutat. La cultura popular a Barcelona és transversal, probablement no hi ha cap ciutadà que no hi hagi tingut contacte. Té una vitalitat enorme i és present en tots els barris. El model organitzatiu i participatiu és divers, tot i que majoritàriament els agents de la cultura popular s'aixopluguen en entitats sense ànim de lucre i les accions les duen a terme els socis i col·laboradors sense rebre cap remuneració econòmica. Tot i que la vitalitat que això mostra és un bon indicador de la fortalesa d'aquest, malanomenat, sector cultural, podem detectar alguns punts febles que es poden revertir fàcilment amb accions públiques que els propis activistes i les seves organitzacions difícilment podrien assumir.

El cas de la comunicació és encara una assignatura pendent. Hi ha iniciatives municipals reeixides en aquest sentit, com *Cultura Popular BCN*, o els programes únics per a tota la ciutat com el de Sant Antoni i Sant Joan, del tot necessaris, i que esperem veure créixer amb el de Nadal i el Carnaval.

<sup>11</sup> Si del 2013 al 2016, una mitjana del 16 % de les pel·lícules van ser dirigides per dones, el 2017 ho va ser un 7 %, tot i que la presència de dones als estudis de cinema i comunicació audiovisual és molt alta (del 52 % al 74 %, segons el cas). En els últims quatre anys, les pel·lícules amb dones guionistes no arriben a l'11 %, les productores ocupen el 10 % i en perfils tècnics només en trobem un 7 %.

Els grans aparadors de les activitats d'aquests tipus d'organitzacions són les més de 40 festes majors dels barris que desenvolupen l'acció durant tot l'any, i fan una contribució molt efectiva, exercint de vertebradors de la comunitat. Pel que fa a festes majors de la ciutat, cal revisar els aspectes pressupostaris dedicats la cultura popular de la Mercè i Santa Eulàlia. Si bé en aquests esdeveniments l'activitat dels col·lectius de cultura popular és més que notable i es troba en creixement constant, observem que mentre el pressupost dedicat a aquests esdeveniments ha experimentat un increment notable en els darrers deu anys, el pressupost dedicat a l'àmbit tradicional està en permanent congelació.

Dels aspectes en què el sector experimenta amplis consensos i que van més enllà de la pròpia activitat, en destaquen els que contempen la necessitat d'incidir en el món educatiu. Moltes entitats, federacions i organitzacions disposen de programes i projectes per apropar la cultura popular i totes les seves manifestacions a escoles i instituts. Cal fer esment, pel tipus d'impacte que té, del programa de les Cases de la Festa destinat a alumnes de primària i secundària que, aquest 2017, ha acollit 1.500 alumnes en els seus tallers. També cal mencionar el Corrandra Escola, un projecte d'innovació, formació i recerca a primària a l'entorn de la glossa, que promou l'aprenentatge i la difusió de la cançó improvisada o glossa, que és l'art de fer versos tot cantant i posant a prova el domini del llenguatge, la capacitat de transmetre emocions i l'habilitat de lligar música i paraules. En el curs 2016-2017, Corrandra Escola ha tingut presència en 12 centres educatius de primària.

## 4.5 | EL LLIBRE

### DIAGNÒSTIC

Aquest ha estat un mal temps per a la cultura, i el sector del llibre no se n'ha escapat. Si durant el primer semestre de 2017 els indicadors de la venda de llibres mostraven una certa recuperació en relació amb el mateix període l'any anterior, a partir de setembre i fins a desembre el signe va canviar de manera brusca, i es van registrar unes quantes setmanes amb caigudes properes al 18 %.<sup>12</sup> Ni amb l'esclat de la crisi financera de 2008, ni amb la crisi bancària de 2012, els efectes no havien estat mai tan bruscos i immediats. En les últimes quatre dècades no s'havia registrat cap altra situació que pogués servir-nos de comparativa. Una caiguda en els ingressos d'aquesta magnitud pot tenir efectes catastròfics per a empreses amb marges operatius tan dèbils com són les llibreries, les editorials literàries o els professionals autònoms.

Més enllà d'aquesta situació conjuntural, durant els últims anys l'activitat al voltant del llibre a la ciutat ha anat evolucionant entre dos vectors antagònics: d'una banda, l'obertura de noves llibreries independents i la creació de noves editorials literàries; d'altra banda, el pes cada vegada major d'Amazon, el gegant del comerç electrònic. Les noves llibreries independents es corresponen a la perfecció amb el paradigma del comerç de proximitat, atès que es fonamenten en el model d'una llibreria activa, abocada a la promoció i l'agitació cultural, amb una oferta seleccionada segons els criteris singulars del llibrer responsable i amb una atenció al públic personalitzada. Els nous actors es reconeixen, no només com a mers comerciants, sinó com a mediadors i agitadors culturals; el nucli de la seva activitat

<sup>12</sup> Per al segon semestre, la caiguda se situaria entre el 12 % i el 15 % en conjunt.

el constitueixen les xerrades, fires, lectures i presentacions de llibres, la promoció de descobriments propis en publicacions, blocs i xarxes socials. Aquestes llibreries es converteixen en punts de referència per a la interacció informal de persones que, tot i desconèixer-se entre si, constitueixen una comunitat d'afinitats. És per això que l'extensió de la xarxa de llibreries pel territori metropolità i la proliferació de noves propostes editorials és un fet que té una importància cabdal per a la cultura de la ciutat. Tant l'obertura d'aquestes llibreries, com el naixement d'editorials independents han tingut lloc amb una intensitat superior a la dels països veïns, cosa que segurament té a veure amb l'onada de precarització que ha assotat brutalment el sector de la cultura en el nostre país des de principis de la crisi. Molts d'aquests projectes autònoms han sorgit per tal de trobar alternatives laborables per part de periodistes, traductors, professors universitaris o d'altres treballadors de la cultura, que han vist com es precaritzaven en excés les seves opcions naturals de treball.

El comerç de llibres és un tipus de comerç particular, perquè d'una banda el llibre és una mercaderia, però és alhora un suport de continguts simbòlics. Els oficis de llibreter i editor estan, necessàriament, imbuïts d'aquesta doble naturalesa que defineix el llibre com a mercaderia i símbol. Cadascú intenta buscar l'equilibri entre aquests dos pols. De com es vagin situant els diversos protagonistes sobre un terreny marcat per aquesta tensió bàsica depèn que en el resultat prevalguin la qualitat, la renovació, la riquesa i, en definitiva, la creació i difusió de valors orientats a incidir en la transformació de la societat. És en aquest sentit que, respecte a la riquesa de la vida cultural d'una ciutat, la salut del llibre és, alhora, símptoma i condició necessària.

#### PROPOSTES

- Resultarà de vital importància observar amb molta atenció l'evolució de l'activitat econòmica durant els pròxims mesos: si la paràlisi es prolonga, les conseqüències per a tots els agents culturals vinculats al llibre seran devastadores i irreversibles. Advertim amb una certa preocupació que no tenim constància de cap iniciativa institucional des de l'Ajuntament per intentar calibrar i registrar la salut dels que estan en una situació crítica per proposar mesures que puguin ser pal·liatives.
- Pensar en el futur de les noves llibreries i els nous editors provoca vertigen, i més tenint en compte la força creixent del gegant del comerç electrònic Amazon. L'amenaça no prové de la circulació de textos en suport digital a través de la xarxa, ni del comerç online en si mateix, sinó el gegant global que vol convertir-se en un monopoli absolut. Davant d'aquesta incertesa no existeix cap pla d'acció que articuli les forces del propi sector amb les institucions per tal de protegir i incentivar tant la posada en marxa de noves llibreries i editorials, com la resistència de la xarxa prèviament existent. Un pla d'aquestes característiques no seria difícil d'implementar, atès que ja existeix el model desenvolupat amb èxit a França. Només cal que totes les parts tinguin la voluntat de tirar-lo endavant.
- Qualsevol política pública orientada al llibre hauria d'estar dissenyada per a facilitar l'equilibri necessari entre el que és cultural i el que és comercial, com una garantia que el pol comercial no preval mai del tot sobre el cultural.

## 4.6 | LA MÚSICA

### DIAGNÒSTIC

El teixit musical de la ciutat de Barcelona presenta dues vessants de solidesa divergent. A la banda *vulnerable*, diguem-ne, podríem situar-hi les escoles i els projectes educatius (tant de l'àmbit públic com d'iniciativa privada), les organitzacions sindicals, els agents articuladors, les sales de petit i mitjà format i els cicles i festivals d'orientació menys comercial. A la banda més *estable*, per posar-hi un nom, hauríem de col·locar-hi els cicles de concerts, festivals i macrofestivals més comercials, així com les sales de gran format.

En un moment d'incertesa permanent i de crisi endèmica i precarització laboral generalitzades, el teixit cultural de la ciutat demana més atenció que mai. Per raons evidents de viabilitat econòmica i de plantejament general dels projectes, els elements que hem situat al vessant *vulnerable* són els que ens sembla que exigeixen un tractament més urgent i intensiu.

És el moment de treballar per enfortir el teixit de base, per ajudar els agents que treballen cada dia en un àmbit que proporciona un retorn social innegable, una excel·lència artística fora de dubte i una vertebració sectorial imprescindible.

Les polítiques públiques dirigides a la regulació i el foment de la música a la ciutat han de trobar urgentment un equilibri coherent entre el que es vol promoure i el que s'acaba promovent. El que es vol protegir, impulsar, difondre i fins i tot exportar, ha d'actuar com a contrapès davant de tot allò que massa sovint acaba reproduint alguns processos propis de l'economia extractiva. És a dir, per bé que hi hagi propostes exitoses i rendibles des d'un punt de vista estrictament comercial o empresarial, cal nodrir amb una cura especial els projectes que fomentin determinats valors i que promoguin una manera concreta de treballar.

Amb tot això volem dir que, ara més que mai, és necessari que posem el centre d'atenció i d'actuació en els elements més vulnerables. És el moment de fer un pas valent i trencar moltes de les dinàmiques que s'han anat repetint durant anys i que amenacen d'esfondrar un teixit musical que ja fa massa temps que veu com li trontollen els fonaments.

### PROPOSTES

- Predicar amb l'exemple: vetllar perquè qualsevol proposta de caire musical que brolli directament o que d'alguna manera depengui de l'Ajuntament de Barcelona compleixi el codi ètic i respecti unes condicions de contractació dignes per als professionals de la música.
- Protegir el teixit: vigilar les situacions compromeses a què molts espais musicals de base han d'enfrontar-se i que poden tenir una arrel econòmica, infraestructural, veïnal, etc. Ens referim tant a sales de petit i mitjà format com a locals d'assaig i espais de creació amb activitats musicals que, bàsicament, demanen actituds de *laissez-faire* i marcs legals d'empara.



- Potenciar la creació musical: desenvolupar el *music-hub* en el programa de Fàbriques de Creació i buscar projectes independents que puguin associar-s'hi.
- Treballar l'opinió pública: en col·laboració amb agents del sector, articular una campanya que desvinculi la música en directe de l'oci nocturn i l'acosti a les altres expressions artístiques. Cal treballar per desestigmatitzar la música en directe.
- Articular el sector musical: buscar complicitats amb els diversos agents que ja treballen de manera coordinada i contribuir a l'articulació d'un sector que, a banda de ser un motor econòmic important, es manifesta sobretot en els diversos espais de trobada, necessaris sempre per a l'experiència social de la música.

## 4.7 | ESCÈNIQUES

### DIAGNÒSTIC

Observem que hi ha un retrocés en la programació teatral de Barcelona, la cartellera ha fet un pas enrere en relació a altres moments. Si bé les sales comencen a recuperar públic després dels dies difícils que vam viure la darrera tardor i podem dir amb optimisme que «la gent va al teatre», el ventall de propostes escèniques que ofereixen les sales de la ciutat, la pressió comercial i la necessitat d'arribar de manera ràpida al públic cada cop es fa més evident. Sovint la programació es recolza en fórmules com l'*star system*, els caps de cartell, les dramaturgies simples, la còpia del model de ficció televisiu, les *sitcoms* teatrals, els productes de consum ràpid, la manca de risc, la convencionalitat, etc. Com passa en altres àmbits culturals, detectem també una precarització creixent del sector.

Desapareixen els espais intermedis i alguns espais de trobada, com podia ser l'antiga Sala Beckett i el seu cicle d'autors contemporanis del 2007 o la tasca que va fer Sanchis Sinistera al voltant de la idea d'una dramaturgia de la complexitat o el cicle del Radicals Lliures que va programar Àlex Rigola al Teatre Lliure entre 2007 i 2011. Pensem en espais on es podia i es pot gaudir de propostes de qualitat, espais que acullen professionals amb una certa trajectòria, destinats a la investigació i la recerca, i on tot això repercuteix en la programació.

És cert que hi hagut un suport a la dramaturgia local, però aquesta aposta ha de ser continuada i valenta, si volem tenir un art escènic plural i de qualitat. Hem passat uns anys de crisi i amb la intervenció de les institucions tot s'ha complicat; és important recordar que sovint han estat les companyies petites, els propis autors, els projectes sense recursos, els que han *rescatat* els teatres. També és veritat que no sempre el passat va ser millor perquè, en època de bonança econòmica, sovint no es responia a unes polítiques culturals sensates i justes, menys basades en aplicar uns criteris amplis i amb més tirada a atorgar subvencions a poques i reincidents propostes que han generat dinàmiques benestants i, sovint, parasitàries. També cal assenyalar en aquest sentit el gran tap generacional que s'ha creat. Com reflexiona Andreu Gomila en un article recent, en cap equipament públic teatral català mana una persona nascuda als anys 70 o 80, ni hi ha manat mai.<sup>13</sup> Segons

<sup>13</sup> "Qui ha de dirigir el Lliure i el TNC", Andreu Gomila, Time Out, 13 d'abril de 2018, disponible a <https://www.timeout.cat/barcelona/ca/noticies/qui-ha-de-dirigir-el-lliure-i-el-tnc-041318>

Gomila, aquests directors i dramaturgs no han tingut ni una tercera part de les oportunitats que els seus predecessors, que són els que encara manen i els que gaudeixen de pressupostos, oportunitats i feina.

Seria una pena haver d'acceptar que les propostes més interessants hauran de sorgir de llocs absolutament marginals, acceptant la incertesa, la precarietat i la fragilitat com a condició *sine qua non*, sense esperar suport de les institucions.

#### PROPOSTES

- Cal que ens preguntem quina cultura volem, quins són els models i quins espais artístics necessiten més protecció.
- Cal defensar els espais que tenen com a objectiu consolidar la dramaturgia local, des de la seva diversitat, recerca, rigor, qualitat, característiques que seran les que poden fer avançar la nostra escena.
- Cal aplicar criteris de paritat reals, així com donar més protagonisme i oportunitats als artistes de les generacions no han ocupat mai llocs de poder. Donar pas a altres mirades, més transversals. Cal ser molt generós en aquests moments de crisi, ampliar el ventall de noms i de propostes i confiar (amb exigència i amb valentia) en la producció local.
- Cal revisar el vincle entre escena i educació. És molt important confiar en la intel·ligència i la sensibilitat del públic i treballar per ampliar la mirada de l'espectador, hi ha molta feina a fer en aquest sentit. S'ha de donar suport a iniciatives que ja proposen debats amb el públic, propostes d'interacció, diàleg entre els artistes i els espectadors. Evitar la infantilització del públic i apostar per una escena rica, intel·ligent i de qualitat.
- Les sales de teatre, dansa i circ són espais fonamentals en èpoques de crisi i incertesa política. Són espais d'assemblea, de trobada entre les persones, espais on compartir la imaginació col·lectiva, la mirada crítica, i també llocs on sentir-se acompanyat.

“Des de la crisi del 2011, el sector cultural ha anat perdent personal i espais davant la impossibilitat de mantenir les estructures de producció”

## **5 | OBSERVACIONS SOBRE LES POLÍTIQUES CULTURALS MUNICIPALS**

Per bé que un dels objectius del programa cultural de 2017<sup>14</sup> era refer la confiança en el sector, determinades accions han estat posades en dubte pels propis sectors i agents culturals. El Grec a l'estiu, la Quinzena de Dansa i la recent compra d'alguns espais s'han vist amb una certa suspicàcia. El Grec a l'estiu s'ha vist com una fórmula de simplificació dels continguts i de les propostes amb la intenció d'atraure grans públics o nínxols amb més capacitat de despesa com, per exemple, els turistes. S'ha optat pel format festival per sobre de la programació estable, cosa que perjudica el teixit local i que l'aboca a produir espectacles sense recursos, sense la possibilitat de rendibilitzar-los (perquè són espectacles puntuals) i, en alguns casos, amb criteris d'exclusivitat. Ho veiem en el teatre, la dansa, la música i en el cinema i l'audiovisual.

Des de la crisi del 2011, el sector cultural ha anat perdent personal i espais davant la impossibilitat de mantenir les estructures de producció. La davallada en els ingressos públics i de públic (per la precarietat econòmica generalitzada), l'augment de l'IVA i dels lloguers, i un canvi en les prioritats culturals tant del públic massiu com de les institucions o entitats privades, han posat el sector cultural de cap per avall. Per això les mesures que posen l'accent en nous equipaments o línies de programació noves que prioritzen el circuit internacional no han estat gaire ben rebudes. Els creadors, companyies i agents locals es troben que no poden competir amb figures internacionals que provenen de contextos productius i econòmics molt diferents.

El fet d'invertir un altre cop en el totxo, és a dir, en la compra i reforma d'espais, ha recordat l'època que va desembocar en la crisi econòmica i en una bombolla immobiliària i econòmica que va esclatar a les butxaques de les classes mitjanes i baixes. Un esclat que va esquitxar tot el sector cultural. Quan el teixit humà d'un sector manifesta la preocupació per la seva supervivència, les polítiques culturals han d'orientar-se a escoltar les alertes que arriben des de la base. La compra d'un espai buit que no se sap com s'omplirà és un gest que augmenta la desesperació sectorial.

<sup>14</sup> Vegeu el text del Pla "Trencant murs", disponible a <https://www.nuvol.com/wp-content/uploads/2016/09/Jaume-collboni.-Trencant-els-murs.pdf>

“El 2017 ha estat un any molt prolífic en aprovació de mesures de govern.”

## 6 | MESURES DE GOVERN I INFORMES PRECEPTIUS

Una de les tasques del Comitè Executiu és la d'elaborar informes preceptius sobre les polítiques culturals de ciutat. El 2017 ha estat un any molt prolífic en aprovació de mesures de govern. A continuació, en detallem algunes.

### 6.1 | LA POLÍTICA DEL SECTOR DEL LLIBRE

Una de les primeres observacions respecte a la Mesura de Govern<sup>15</sup> de «La política del sector del llibre» és prou òbvia, però necessària: ja que la mesura es dirigeix al *sector*, cal tenir en compte la diversitat que el caracteritza. Aquesta diversitat implica tenir en compte els que afavoreixen el descobriment de nous autors i la difusió de noves idees, cosa que sovint recau en les editorials i llibreries petites i en les publicacions i els agents emergents. També cal tenir en compte els mediadors: traductors, correctors, il·lustradors, crítics, dissenyadors, lectors professionals, agents literaris, etc., figures que ja s'han inclòs en la mesura final. Un element molt important és el fet que la nova entitat, Barcelona Capital literària (BCL) ha d'operar com una garantia d'equilibri entre agents de potència i dimensió variables, és a dir, un equilibri que reconegui la importància de les empreses grans, petites i mitjanes.

La segona gran observació recau en el model de governança que ha de tenir la nova entitat BCL. ¿Quin ha de ser el consens en un sector que s'estructura en dues empreses transnacionals que figuren entre les més grans del món (Penguin Random House i Planeta) i centenars de petites i mitjanes empreses i milers de professionals autònoms? Proposem tres principis específics:

- Aprovar la sobirania de govern d'un patronat o consell d'administració que aplegui tots els representants sectorials i consellers independents.
- Nomenar la direcció a través d'un concurs públic a partir d'un projecte concret.
- Crear un consell assessor format per persones de trajectòria reconeguda, tant del sector local com internacional, incloent la figura d'un càrrec protocol·lari format per un president d'honor de prestigi internacional.

La tercera observació és l'ambigüitat de la doble direcció que pren la mesura, ja que d'una banda es dirigeix als professionals del sector i, alhora, al públic en general com a promotora

<sup>15</sup> Disponible a <http://premsaicub.bcn.cat/wp-content/uploads/2017/04/MdG-Sector-Llibre.pdf>

de la lectura i impulsora del lligam de la ciutat amb la literatura. És a dir, a parer del Comitè, BCL ha d'esdevenir la plataforma des d'on s'articulin totes les polítiques municipals de promoció de la lectura i de suport al llibre i la literatura, no només un centre amb representació de les diverses associacions professionals.

En quart lloc, la mesura preveu la posada en marxa de la Casa de les Lletres (CDL), un centre que ha d'aspirar a convertir-se en un espai arrelat en l'imaginari del ciutadà, que ha de ser el motor central d'una agitació contínua al voltant del llibre i la lectura. Per aconseguir-ho, hauria de desenvolupar una programació permanent i ambiciosa d'activitats i esdeveniments (seminaris, cursos, debats, mostres...) i acollir la presència d'un festival literari ambiciós que esdevingui un referent internacional. Tot això en complicitat amb les xarxes existents de centres culturals de proximitat (biblioteques i centres cívics), fàbriques de creació i els espais i iniciatives de caire independent i associatiu.

En cinquè lloc, reconèixer la multiplicitat actual de formes de la lectura i la condició híbrida i transversal de l'escriptura contemporània ha de ser un principi bàsic que condueixi les accions públiques de BCL-CDL, donant protagonisme als diversos gèneres literaris, als diferents suports i als diferents professionals que intervenen en la creació d'un llibre

En sisè lloc, si el centre vol tenir un perfil internacional, s'hauria de reflectir en la diversitat lingüística que la pròpia ciutat té.

També volem apuntar la necessitat que la CDL tingui una estructura versàtil, que pugui acollir activitats orientades als professionals i coordinades amb altres equipaments de la ciutat. També seria aconsellable que s'hi inclogui un viver per a empreses emergents (revistes, editorials, agents) i un espai de residència per a escriptors, traductors, autors d'escriptura documental, etc.

Finalment, l'Observatori Internacional del Llibre és un instrument molt ambiciós, de manera que hauria de dotar-se d'una direcció diferenciada de la CDL, tot i que en depengui, i d'un consell assessor amb noms internacionals rigorosos i inqüestionables, amb perspectiva històrica i solidesa acadèmica interdisciplinària. L'Observatori s'hauria de vincular a la universitat i desenvolupar un currículum formatiu específic que aglutini programes preexistents, però no quedar circumscrit a l'àmbit acadèmic. És important que les tasques tinguin una perspectiva interdisciplinària i voluntat d'intervenció en el debat contemporani a l'entorn de la cultura lletrada.

## **6.2 | MESURA DE POLÍTICA AUDIOVISUAL**

En relació amb la mesura de l'audiovisual<sup>16</sup> no es va poder realitzar un informe preceptiu perquè es va aprovar sense ser consultada. Malgrat tot, no volem perdre l'ocasió de fer-hi un parell d'observacions. Una de les alertes que incloïa la mesura era el fet que el sector del cinema i l'audiovisual està altament concentrat: molt poques empreses facturen molt i moltes empreses facturen poc. Malgrat l'alerta, la mesura augmenta encara més aquesta

<sup>16</sup> Disponible a <https://www.audiovisual451.com/wp-content/uploads/MdGAUDIOVISUALGENER2017.pdf>

tendència. Podem adduir, per exemple, que una empresa de gran facturació internacional ha estat la guanyadora del concurs de la Film Commission. Les grans empreses són les úniques que poden competir amb preus a la baixa, un criteri que es valora positivament en els concursos públics. Serveixen també d'exemples en aquest mateix sentit el fet d'apostar per quatre festivals per sobre dels altres o cedir *Pantalla Barcelona* (el circuit de promoció del cinema català) a la mateixa Film Commission.

La mesura de l'audiovisual es dirigeix, sobretot, al cinema i a l'audiovisual entesos des de la idea del visionat a sales o a les pantalles privades (subvenció a festivals, conveni amb Betevé) i de comercialització (mercat de drets, Barcelona Film Commission), com ja recal·càvem en el diagnòstic del sector audiovisual.

Els perills de centrar-se només en l'última fase del procés productiu audiovisual i de deixar d'aplicar energies i recursos a les fases prèvies o posteriors ens posa en una situació crítica, en què l'educació i la mediació es releguen a l'autodidactisme i al consum, on la investigació i l'experimentació desapareixen, i on les propostes més promocionades són les més comercials o amb pes internacional.

### **6.3 | FÀBRQUES DE CREACIÓ**

La mesura de govern de les fàbriques de creació<sup>17</sup> s'ha aprovat però no ha arribat a executar-se aquest 2017. De què tracta? En resum, és un document marc que vol millorar i potenciar les onze fàbriques de creació vinculades a l'Ajuntament de Barcelona.

#### **Una xarxa d'origen i naturalesa molt diversa**

Per mantenir un consens, tant en els equipaments actuals com en aquelles fàbriques associades, són fàbriques de creació «els equipaments culturals que donen suport als processos necessaris per desenvolupar projectes creatius —recerca, assaig i experimentació— a persones, col·lectius, entitats i empreses, vinculant-se a la vegada amb l'entorn social en què s'ubiquen i amb la resta de les xarxes de producció cultural del territori, tot recuperant espais en desús que normalment havien estat destinats a activitats industrials o fabrils». A Barcelona, les fàbriques són un desenvolupament natural del pla estratègic *Nous Accents 2006*,<sup>18</sup> que plantejava la constitució d'una xarxa d'espais orientats a l'assaig i la creació en els diferents àmbits artístics rehabilitant recintes industrials en desús com la Fabra i Coats o l'Escocesa, i que també parlava d'ampliar els serveis i els espais d'Hangar. Va ser llavors quan es van començar a anomenar fàbriques per a la creació.

Aquestes fàbriques són de naturalesa molt diversa, tenen cronologies molt disperses i maneres de funcionar pròpies. En alguns casos parlem d'espais autogestionats per artistes (Hangar, l'Escocesa), o bé de comunitats artístiques que s'organitzen al voltant d'un projecte (com l'Ateneu Popular de 9 Barris), també parlem d'antigues fàbriques en desús reconvertides en centres culturals (Fabra i Coats, El Graner), o d'equipaments de nova planta que venen a cobrir una necessitat per donar suport al procés creatiu d'un sector (La Central del Circ), o bé espais orientats als processos de creació artística —normalment escènica— amb

<sup>17</sup> Disponible a [http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2017/10/MG\\_FabriquesCreacio\\_Digital.pdf](http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2017/10/MG_FabriquesCreacio_Digital.pdf) <sup>18</sup> Consulteu-lo a: [www.bcn.cat/plaestrategicdecultura/pdf/Nous\\_Accents\\_2006.pdf](http://www.bcn.cat/plaestrategicdecultura/pdf/Nous_Accents_2006.pdf)

una certa trajectòria, que s'han trobat amb problemes de pervivència per l'encariment del sòl i han estat rescatats per l'Ajuntament (La Caldera, la Beckett, la Nau Ivanow, el Tantarantana).

Les fàbriques de creació són: la Fabra i Coats (Sant Andreu, polivalent), la Seca Espai Brossa (Ciutat Vella, arts escèniques), la Nau Ivanow (Sant Andreu, arts escèniques), l'Escocesa (Sant Martí, arts plàstiques i visuals), l'Ateneu Popular 9 Barris (Nou Barris, circ), La Caldera (Les Corts, dansa), Hangar (Sant Martí, arts visuals i tecnològiques), el Graner (Sants-Montjuïc, dansa), la Central del Circ (Sant Martí, circ), la Sala Beckett (Sant Martí, dramaturgia i arts escèniques) i el Tantarantana (Ciutat Vella, arts escèniques). No només el tipus i volum d'activitats que s'hi realitzen són diverses, sinó també l'assignació pressupostària de l'Ajuntament.<sup>19</sup>

L'objectiu d'aquests espais de titularitat pública és posar la creació, l'experimentació artística i l'assaig en el centre de les seves activitats i, per tant, de les polítiques culturals. Les fàbriques han generat el 2016: 300 projectes en residència, 600 projectes en cessió d'espais, 50 projectes internacionals, 160 activitats de formació per a professionals per a gairebé 3.000 alumnes i 400 activitats de difusió.

Les activitats que s'hi duen a terme són variades. D'una banda, són centres de creació que permeten llogar espais o coproduir i que donen lloc a residències d'artistes, assajos, espais de *coworking* o tallers compartits. També són espais de formació i entrenament dirigit als aspectes més innovadors de la disciplina. En tercer lloc, són espais de suport a la producció, a l'exhibició i a la distribució de projectes artístics. Finalment, també s'ha inclòs l'exhibició d'espectacles com una manera de cofinançar els espais.

### **Una realitat incompleta i complexa**

Cal dir, tal com recull la mesura, que «malgrat la seva extensió, la xarxa de fàbriques de creació és una realitat incompleta. No totes les disciplines artístiques hi són representades, l'articulació entre projectes de gestió realitzada per entitats i projectes de gestió municipal encara és insuficient, la realitat metropolitana no hi està correctament reflectida i la connexió entre els creadors i el sistema de producció i difusió de la ciutat no està adequadament coordinat, un fet que genera nínxols de precarietat en un sector d'enorme potencial i en constant creixement». Malgrat tot, del 2007 al 2017 l'Ajuntament va realitzar una inversió de 23,5M d'euros per condicionar els diversos espais i es va preveure una aportació de 2M d'euros més el 2017. Tenint en compte aquest caràcter incomplet i complex de les Fàbriques, i la inversió econòmica de l'Ajuntament, cal replantejar la relació de les Fàbriques entre elles, en vinculació amb el sector creatiu i tenint en compte la pròpia relació amb l'Ajuntament, ja que són espais de gestió privada (excepte la Fabra i Coats), però de titularitat pública. Per tot això, la mesura ha volgut fer d'aquests llocs de governança complexa, llocs de governança productiva, transparent i coordinada.

<sup>19</sup> El 2016, El Graner va percebre 226.000 €, la Sala Beckett 200.000 € (i una aportació extraordinària de 500.000 € i una altra de 280.000 € per a la rehabilitació i el funcionament de la nova seu), la Central del Circ 180.000 €, Hangar 160.000 € (amb una partida extraordinària de 151.000 € per a la rehabilitació de l'espai), la Seca 115.000 €, la Caldera 90.000 €, la Nau Ivanow 90.000 € (amb una aportació extraordinària de 100.000 € per a la rehabilitació de l'espai), l'Ateneu Popular 9 Barris 80.000 € i l'Escocesa 40.000 €.

## Algunes observacions sobre la mesura

- **Suport a la creació i a la formació i autonomia sobre els continguts:** la coordinació de gestió, comunicació i producció no ha d'impedir que cada centre gaudeixi de llibertat sobre els continguts, temes o artistes amb els quals treballa.

- **Transparència i servei públic:** ens sembla necessari que el funcionament de les fàbriques es regeixi pel codi ètic de l'Ajuntament i per criteris d'accés obert, transparència, democràcia interna i retorn social. Actualment, hi ha el problema que, amb el pas dels anys, s'ha detectat una excessiva identificació d'alguns projectes amb les persones o associacions gestores dels mateixos, la qual cosa també topa amb els valors i principis que han de guiar un equipament públic. Quin és l'accés a la gestió de la fàbrica? Quant de temps ha de fer-se'n càrrec un mateix equip? A través de quins procediments formals es decideix aquest equip de gestió? Aquesta transparència ha d'anar acompanyada d'un compliment rigorós del servei públic. Això vol dir que la transparència també ha d'aplicar-se en els processos de selecció dels artistes residents, talleristes i protagonistes de les activitats que s'hi duen a terme.

- **Comissió de seguiment:** cal establir un protocol de funcionament de la comissió de seguiment, que vetlli pel compliment dels requisits de transparència, servei públic, qualitat i sostenibilitat, però que eviti una actitud intrusiva o punitiva en relació amb criteris subjectius o partidistes. Com a espais de titularitat pública, és imprescindible les fàbriques preparin cada any una memòria del que han fet per assolir els objectius marcats, així com una memòria econòmica amb indicadors quantitius i qualitius que pugui ser avaluada pels experts de l'ICUB. La complexitat de la xarxa possiblement demana un equip coordinador.

- **Indicadors quantitius i qualitius:** com els podem establir, tenint en compte que parlem d'espais tan heterogenis, amb unes instal·lacions i uns recursos de volum molt diferent? Cal que el vector quantitiu no esmorteïxi el qualitatiu. Alhora, això ens planteja una altra pregunta: com podem fixar criteris objectius per valorar la qualitat d'un treball artístic? Pensem que haurien d'objectivar-se criteris com el risc, l'exploració o la pertinença, entre d'altres. Finalment, volem indicar la necessitat de no burocratitzar en excés el funcionament i avaluació dels espais i, alhora, assegurar-ne la qualitat i el servei públic.

- **Model de gestió:** alguns dels projectes actualment inclosos en el programa de fàbriques de creació tenen un origen vinculat a formes alternatives de gestió, com l'autogestió i l'ocupació d'espais que, per definició, topen amb les formes i les normes de l'activitat pública. A la vegada, molts d'aquests projectes també han estat pioners a l'hora de posar en pràctica les noves lògiques de treball col·laboratiu o en xarxa, la qual cosa implica, com a efectes col·laterals, processos més complexos d'interlocució i presa de decisions. Caldrà que en la posada en marxa dels contractes-programa no es perdin les metodologies pròpies de cada fàbrica sense deixar de respondre als requisits bàsics per poder coordinar-les. També volem fer evident la necessitat que els contractes-programa siguin plurianuals, a fi que se'n puguin valorar els resultats d'una manera més precisa.



- **La xarxa de fàbriques:** caldrà calibrar l'acompanyament i potenciació de les fàbriques existents i el creixement orgànic de les fàbriques associades. S'ha d'intentar evitar la inversió en totxo i destinar les assignacions pressupostàries a les activitats i al capital humà, sempre i quan els espais estiguin adequats. El creixement de les fàbriques s'ha de conduir d'una manera racionalitzada i amb atenció a la diversitat del sector, a les seves necessitats, i a un equilibri territorial i econòmic. Abans de l'ampliació de la xarxa de fàbriques (associades i àrea metropolitana), per no desbordar les bones intencions i pecar d'irrealitat i ambició excessiva, cal posar atenció a l'estat de les existents, entre les quals mereix una atenció prioritària la Fabra i Coats. També cal coordinar la implementació dels contractes-marc i programes comuns.

- **Acció comunitària i relació de proximitat vs. internacionalització i connexió amb els mercats culturals:** la mesura parla d'internacionalització i connexió amb els mercats culturals però, alhora, l'origen de les fàbriques està vinculat a l'acció comunitària i a les relacions de proximitat. Caldrà veure quin és el terme mig en el qual aquestes dues realitats es troben per optimitzar-se recíprocament. Un exemple positiu el trobem en les beques d'Hangar per a estrangers.

- **Sostenibilitat econòmica:** s'ha de vetllar perquè les fàbriques no depenguin en excés de la subvenció de l'Ajuntament. Cada fàbrica ha de trobar un equilibri entre el finançament de l'administració local, els ingressos d'altres administracions i el diner privat. Alhora, aquest cofinançament no pot perjudicar la qualitat de les propostes en pro d'activitats més comercials ni desviar els objectius fundacionals de cada fàbrica.

- **Programa d'accions comunes:** el canal d'informació comú per donar visibilitat als projectes i la destinació de fons a accions conjuntes (programes, residències...) pot afavorir notablement les dinàmiques de les fàbriques i el seu coneixement públic més enllà de la repercussió que pugui tenir cadascuna en els barris i en relació amb el seu sector.

## 6.4 | PLA DE XOC CULTURAL ALS BARRIS

Una de les accions de govern d'aquest 2017 ha estat l'elaboració d'un Pla de Xoc als Barris de Barcelona<sup>20</sup> per tal de distribuir les polítiques culturals a tota la ciutat amb l'objectiu d'aconseguir un equilibri territorial. La mesura es va aprovar abans de la formació del nou Comitè Executiu, motiu pel qual no hi ha informe preceptiu.

<sup>20</sup> Disponible a <http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2016/09/Mesura-de-Govern-cultura-barris-1.pdf>

“Les convocatòries anuals de subvencions a projectes culturals s’han convertit en una de les principals eines per al suport a les iniciatives privades que operen en l’àmbit cultural de la ciutat.”

## 7 | FINANÇAMENT DE LA CULTURA

### 7.1 | SUBVENCIONS PÚBLIQUES

Les subvencions i els convenis són els principals mecanismes que té l’Ajuntament per finançar la cultura i, per tant, per desenvolupar les polítiques culturals més enllà de la producció pròpia d’activitats i de les aportacions als consorcis on participa l’ICUB.

El pressupost per a les subvencions anuals de cultura de la convocatòria general de 2017 va ser de 4,2 milions d’euros. Afegint-hi les dotacions de les dues convocatòries extraordinàries i les d’inversions, ascendeixen a un total de 6,5 milions d’euros. Enguany hi ha hagut novetats en les diverses convocatòries: la convocatòria general de principis d’any, una convocatòria per a projectes puntuals a mitjans de juny i una nova modalitat plurianual (que es va publicar també al juny) per pal·liar la davallada en el nombre de convenis que comprometien el suport de l’Ajuntament per a períodes de tres anys. Finalment, s’ha assajat una nova línia d’ajuts per a companyies de teatre emergents. A tot això cal sumar-hi les subvencions a les TIC (tecnologies de la informació i la comunicació) i les ajudes per a inversions en locals.

A la convocatòria general<sup>21</sup> es van subvencionar més de 400 projectes (88 de nous) dels prop de 750 que s’hi van presentar, és a dir, més d’un 50 %. En la convocatòria de projectes puntuals<sup>22</sup> es van presentar 169 projectes, dels quals se’n van subvencionar 42 (un 25 %). A la convocatòria de projectes plurianuals<sup>23</sup> es van presentar 64 projectes, dels quals se’n van subvencionar 15 (un 23 %). A les inversions en TIC<sup>24</sup> es van rebre 65 projectes, dels quals se’n van subvencionar 38 (un 68 %). Quant a les subvencions per a rehabilitació i dotació d’equipament tècnic destinades a espais privats de creació, experimentació i difusió cultural, llibreries i sales de cinemes,<sup>25</sup> de la ciutat de Barcelona per a l’any 2017, es van subvencionar 28 espais. A tot això s’hi haurien d’afegir els convenis.<sup>26</sup> Aquestes xifres cal posar-les en el context del pressupost general de l’ICUB, que és de 132 milions d’euros.<sup>27</sup> Val a dir, finalment, que gairebé la meitat d’aquest pressupost es destina a finançar els principals equipaments culturals consorciats amb altres administracions públiques (Mercat de les Flors, MACBA, MNAC, CCCB, Teatre Lliure, Gran Teatre del Liceu, Fundació Joan Miró, Fundació Antoni Tàpies, etc.).

<sup>21</sup> Per saber la quantitat que es va destinar a cada sector i el nombre de projectes presentats, vegeu Taula 5 (pàg. 51). <sup>22</sup> Veure Taula 6 (pàg. 52). <sup>23</sup> Veure Taula 7 (pàg. 53). <sup>24</sup> Veure Taula 8 (pàg. 54). <sup>25</sup> Veure Taula 9 (pàg. 55). <sup>26</sup> Els convenis són aprovats pel Consell d’Administració de l’ICUB i, per tant, no hi participa el Comitè Executiu. <sup>27</sup> Es pot consultar a la pàgina web: <http://lameva.barcelona.cat/barcelonacultura/ca/recomanem/pressupost-de-linstitut-de-cultura-al-2017>

## 7.2 | DIAGNOSI SOBRE L'ESTAT ACTUAL DE LES SUBVENCIONS PÚBLIQUES MUNICIPALS

Les convocatòries anuals de subvencions a projectes culturals s'han convertit en una de les principals eines per al suport a les iniciatives privades que operen en l'àmbit cultural de la ciutat. A partir de la nostra experiència en les comissions de valoració, considerem que el sistema de subvencions municipal demana una revisió en profunditat. Des del nostre punt de vista, els principals problemes són:

### Concentració de les ajudes en pocs projectes

Com es pot observar en el quadre adjunt, en les convocatòries generals dels anys 2015 i 2016, 29 projectes impulsats per una vintena d'empreses i entitats van acaparar pràcticament el 40 % de les ajudes, amb una mitjana de 53.000 € per projecte. Durant l'últim any, lluny d'atenuar-se, la concentració es va aguditzar encara més. Considerant els projectes subvencionats en la convocatòria per a projectes plurianuals, pot apreciar-se que prop del 50 % de les subvencions van anar a parar a una trentena d'empreses i entitats. La concentració continuada de recursos al llarg dels anys té clars efectes perversos sobre la qualitat dels projectes i sobre el funcionament dels sectors, desvirtua el sistema de subvencions i, en definitiva, empobreix el teixit cultural de la ciutat.

TAULA 1: SUBVENCIONS SEGONS IMPORT. DISTRIBUCIÓ

TIPOLOGIA	2015	2016	2017	MITJANA
> 10.000 €	884.606 €	1.368.409 €	1.200.775 €	1.151.263,33 €
NOMBRE DE PROJECTES	394	387	295	390,50
MITJANA D'IMPORT	2.245 €	3.536 €	4.070 €	2.948 €
% SOBRE EL TOTAL	25%	34%	28%	29%
> 10.000 < 30.000 €	1.181.727 €	1.185.768 €	1.382.259 €	1.249.918 €
NOMBRE DE PROJECTES	76	79	78	77,50
MITJANA D'IMPORT	15.549 €	15.010 €	17.721 €	16.128 €
% SOBRE EL TOTAL	33,19 %	29,31 %	32,63 %	31,66 %
> 30.000 €	1.493.628 €	1.491.602 €	1.653.255 €	1.546.151,67 €
NOMBRE DE PROJECTES	27	31	29	29
MITJANA D'IMPORT	55.320 €	48.116 €	57.008	53.316 €
% SOBRE EL TOTAL	41,96 %	36,87 %	39,03 %	39,17 %

- Entre 2015, 2016 i 2017. 29 projectes, impulsats per 20 empreses (aproximadament):

AJUDES 39,17%      MITJANA 53.316 €

- Entre 2015, 2016 i 2017. 390 projectes han obtingut:

AJUDES 30%      MITJANA 2.950 €

## **Consolidació dels grans projectes**

En l'avaluació dels projectes presentats en la convocatòria general, entre els responsables de l'ICUB existeix un consens sobre la necessitat de garantir estabilitat als esdeveniments que, més o menys, ja s'han consolidat amb el pas dels anys. És a dir, es considera que ha d'oferir-se als gestors dels grans projectes la seguretat que a mitjà termini obtindran quantitats semblants a les obtingudes prèviament. Encara que, a priori, pugui semblar just que sigui així, aquest principi té efectes perversos que resulten palpables després d'un examen detallat. Amb aquesta lògica, les subvencions es converteixen en un mecanisme rutinari que cristal·litza en una espècie de drets adquirits i desvirtua els procediments de pública concurrència. Aquesta tendència a donar suport al que ja és fort té efectes no desitjats. Tot sovint els objectius d'aquests projectes s'aproximen més a la recerca de rendibilitat econòmica i deixen en un segon terme les prioritats culturals que n'eren l'origen i la raó de ser. Així, doncs, com a efecte secundari, les subvencions rebudes esdevenen una partida més en el capítol d'ingressos d'un compte d'explotació orientat a l'obtenció de beneficis, ja sigui de manera directa o indirecta. Això dona lloc a un cert *establishment cultural*, que ocupa posicions dominants i de control sobre alguns sectors culturals i en frena la renovació. Les subvencions acaben fent de barreres d'entrada addicionals, acaben sent un obstacle per a nous agents i nous projectes.

## **Definició de prioritats, principis rectors i criteris específics per a cada àmbit**

El problema anterior es replica fàcilment gràcies a l'absència d'un marc conceptual en el qual es defineixin amb claredat les prioritats i els principis rectors necessaris per a una avaluació equitativa del conjunt de projectes. D'aquesta manera, preval la presa de decisions discrecional, atès que manca una formulació explícita d'aquestes prioritats i principis i de l'exposició prèvia dels criteris d'avaluació de cada àmbit. Quan la persona que valora és un expert que es guia per criteris de qualitat, és possible que el resultat sigui positiu i just, però quan prima la inèrcia, la ambigüitat, el pes específic de les entitats en el seu sector, la seva capacitat d'influència o altres factors més o menys espuris, el resultat de l'avaluació pot allunyar-se de les intencions de la pròpia convocatòria de l'Ajuntament. Sense un marc de referència per a la presa de decisions, es trenca el principi de reciprocitat, és a dir, no queda clar ni es fa explícit a canvi de què s'atorga el diner públic, quins compromisos s'assumeixen en rebre'l o, en altres paraules, com es concreta el retorn social.

## **Ambigüitat entre convenis i concurrència pública**

De tot això neix el problema d'ubicar en la concurrència pública de cultura projectes que, per tal de rebre ajudes econòmiques o de serveis, haurien de vehicular-se a través de convenis o d'altres àrees de l'Ajuntament, com la de promoció econòmica. Els projectes amb gran repercussió (de públic, mediàtica, econòmica) tenen un tracte preferent a l'ICUB i es considera que la institució ha de ser-hi tot i no reclamar res a canvi. Amb aquesta assignació de recursos definida prèviament, es desvirtua el propi procediment de concurrència pública. Es trenca així el principi d'igualtat d'oportunitats i fa que els novells només puguin aspirar a competir pels fons residuals.

## Avaluació, seguiment i justificació

L'ICUB no disposa d'un sistema d'avaluació i seguiment dels projectes subvencionats més enllà de la part econòmica. No existeix cap mecanisme que permeti conèixer en quina mesura els projectes s'han desenvolupat tal com s'han presentat, o en quina mesura els recursos s'han usat pel propòsit declarat. L'exhaustivitat dels procediments de control administratiu no és suficient per avaluar el desenvolupament dels projectes. La justificació administrativa només incrementa les dificultats a les entitats petites, sobretot quan no compten amb un equip de gestió administrativa prou professional, i pot arribar a ser, fins i tot, dissuasiva. Paradoxalment, l'absència d'un mecanisme de seguiment, permet als més hàbils en la redacció de projectes, memòries i justificacions, obtenir sistemàticament recursos i usar-los de manera més o menys arbitrària.

## 7.3 | SECTORS

### Arts Visuals

Es té la sensació que no val la pena sentir-se tan fiscalitzat per les poques quantitats que es donen, una impressió que és comuna a tots els sectors. Hi ha moltes plataformes de petita dimensió que no poden afrontar tot el que suposa demanar una subvenció. Caldria facilitar aquests tràmits perquè la diversitat del propi sector es reflecteixi en els ajuts.

### Audiovisuals

Si mirem les subvencions al sector audiovisual, ens adonem que bona part de les polítiques culturals aplicades al cinema i a l'audiovisual, com ja havíem esmentat sense entrar en detall, es concentren en la difusió i l'exhibició. El 2017, l'ICUB va destinar 6.000 € (0,6 % del pressupost en audiovisuals) a la producció de projectes amb perspectiva transformadora a nivell social. En relació amb la formació i la sensibilització, 129.761 € (14,2 % del pressupost en audiovisuals) a 15 projectes.<sup>28</sup> L'exhibició i la difusió, amb 757.360 €, van emportar-se el 85 % del pressupost en audiovisuals a través de 38 projectes.<sup>29</sup>

Les subvencions cartografiem un sector audiovisual pensat per a l'exhibició i la difusió, però si tot el suport està en les pantalles, què passarà amb els altres àmbits i amb tots els professionals que s'hi dediquen? En els últims premis Gaudí, la guanyadora i directora d'*Estiu 1993*, Carla Simón, va recordar que ella fa cinema gràcies a un programa educatiu (*Cinema en curs* —subvencionat per l'ICUB—) que tenien a l'institut i en el qual ara ella participa com a professora. Sense una formació audiovisual que ens ensenyi a mirar, a jutjar críticament, a gaudir i discriminar i a reconèixer les herències del passat, el cinema corre el risc de ser, alhora, superficial (cinema de consum ràpid) i elitista. Sense aquesta formació ens estem privant dels futurs i les futures professionals del cinema. La majoria de professionals d'aquest sector poden afirmar que fer cinema és un repte molt difícil. Són anys els que calen per aixecar els projectes en un circuit fràgil que depèn tant de les agendes de contactes com de la sort i del talent. Si bé l'ICUB sempre ha mantingut el criteri de no donar suport a la producció audiovisual (que es considera competència del Departament de

<sup>28</sup> Per a informació més detallada sobre els tipus de projectes, vegeu les taules de l'apartat 12 d'aquest document. <sup>29</sup> Cinc sales de cinema comercial, una sala cooperativa de cinema, 4 festivals de gran inversió, 25 festivals de menor inversió i 4 projectes de difusió, inclosa la gala dels Premis Gaudí. Per a informació més detallada sobre els tipus de projectes vegeu Annex (pàg. 47-48).

Cultura de la Generalitat), sense suport a la creació i a la investigació el futur del cinema i de l'audiovisual quedarà relegat a la producció d'entreteniment.

## **Ciència**

Pel que fa a la ciència, hi ha molt pocs projectes que es presenten a aquesta convocatòria, la gran majoria dels quals són per fer divulgació científica i no per apoderar els ciutadans fent ciència. El 2017, s'han finançat 17 projectes als quals s'ha adjudicat un import total de 70.000 €. Pensem que es podria incentivar la presentació de projectes més trencadors —no només cafès científics i derivats— i fer una divulgació més àmplia en diferents col·lectius perquè es puguin pensar projectes en aquest àmbit.

## **Cultura popular**

La majoria d'organitzacions i entitats de cultura popular concorren a la convocatòria general. Van presentar-s'hi 78 projectes, dels quals se'n van subvencionar 52 (7 de nous). Dels 4,4 milions d'euros de la convocatòria general, 164.950 € han estat destinats a subvencionar l'àmbit de la cultura popular, és a dir, el 3,7 % del pressupost total. La forquilla d'imports adjudicats és molt àmplia, ja que fluctua entre 500 € i 11.000 €.

Respecte a la convocatòria del 2016 podem veure que hi ha un increment de la dotació final: De 130.050 € a 164.950 €; en total, un increment de 34.900 €. Percentualment, això suposa un increment del 26,84 %, molt per sobre del 16,57 % de l'increment total de la convocatòria general. Aquesta dada és del tot enganyosa, perquè l'àmbit de Cultura Popular va haver d'assumir tot un seguit de projectes que havien rebut finançament de l'àrea de Participació.

Les dades que es desprenen de la convocatòria general contradiuen la percepció general que l'associacionisme cultural i la cultura popular es manté gràcies a les subvencions i aportacions públiques. Segons *l'Estudi d'impacte del moviment festiu a la ciutat de Barcelona*, la relació entre els ingressos procedents del sector públic i el total de despesa és de 4,23 € per cada euro de subvenció, molt allunyat de les proporcions d'altres sectors. Podem concloure, per tant, que el sector de la cultura popular té un baix nivell de dependència pública. I, tot i que es tracta d'un sector amb una aparent autosuficiència econòmica, per poder mantenir el nivell d'activitat i l'impacte en la programació cultural de la ciutat cal que les administracions públiques i, en aquest cas, l'Ajuntament de Barcelona, assumeixin majors compromisos per donar un veritable suport al sector.

Un altre aspecte a comentar i treballar és la confusió que es produeix en les demandes presentades per les entitats, en tot allò que es refereix a l'àmbit de barri, districte i ciutat. Cal que les bases defineixin de manera clara qui i quins tipus d'activitat ultrapassen l'àmbit de barri i de districte i poden ser d'interès per a la ciutat.

## **Escèniques**

Dels 94 projectes d'escèniques presentats, 53 projectes (15 de nous) han rebut 420.000 €. Aquest baix nombre de nous projectes és preocupant, cal veure per què no n'arriben més. El suport a les sales de teatre (per mitjà de l'aplicació d'una fórmula matemàtica acordada amb el sector fa més de 15 anys) ha ascendit a un total de 821.339 € per a 27 projectes presentats.

Els perfils dels sol·licitants d'escèniques són festivals petits, activitats de companyies o teatres i entitats diverses. Sembla que hi ha un desconeixement general pel que fa a les subvencions. Sobta el nivell de precarietat de moltes sol·licituds (projectes mal redactats, desídies vàries, propostes simples), que no està en consonància amb la vida escènica de la ciutat.

Una altra qüestió que s'ha detectat és que es tendeix a subvencionar projectes de temàtica social (gènere, discapacitat, teatre de l'oprimit) més enllà de la qualitat, solidesa o interès artístic que puguin tenir.

Finalment, també s'observa una inèrcia respecte d'altres anys amb projectes de llarg recorregut que són renovats automàticament, cosa que es repeteix en la majoria de sectors. Aquestes inèrcies i dinàmiques generen un tap generacional preocupant i fan que molta gent jove amb projectes nous desestimi el fet de presentar-se.

### **Lletres i llibreries**

L'import assignat a subvencions en els àmbits de lletres i llibreries s'ha incrementat del 3,4 % al 4,09 % del 2016 al 2017 amb un total de 173.000 €. Des de l'ICUB, aquest increment s'ha justificat pel protagonisme que ha adquirit Barcelona amb la declaració de capital literària per part de la UNESCO. A aquest import cal afegir dues partides superiors als 20.000 € atorgades al Saló del Còmic i al Fòrum Edita. Atès que aquestes dues partides suposen gairebé un 40 % del total destinat a l'àmbit del llibre i la literatura precisen una valoració particular. El Saló del Còmic es presenta com una activitat promoguda pel sector que gaudeix d'una àmplia acollida entre el públic, amb més de 100.000 visitants en l'última edició. No obstant això, la seva orientació cap al públic juvenil, amb una oferta carregada de contingut comercial i amb èmfasi en l'entreteniment més banal, ha despertat la crítica d'una part del sector del còmic i la novel·la gràfica. No només per a alguns dels editors independents més innovadors, sinó també per a molts il·lustradors i creadors que treballen en propostes allunyades del que és més comercial. El Saló del Còmic ha deixat de ser una plataforma per mostrar i contrastar la creació local amb la internacional, per promoure nous talents i despertar en el públic curiositat i interès cap a les propostes de més qualitat. En aquesta ocasió, oferint unes ajudes públiques quantioses, estables i garantides a priori, l'ICUB ha renunciat a qualsevol possibilitat de contrarestar l'orientació excessivament comercial de FICOMIC. Creiem que, tal com es desenvolupa avui en dia el Saló del Còmic, no necessita diner públic. Considerem que aquesta política d'ajudes garantides hauria de ser revisada en profunditat i de manera urgent.

El Fòrum Edita, en la seva segona edició, va comptar amb una subvenció de 40.000 €. Es tracta, també, d'una iniciativa del sector (Gremi d'Editors). Cal dir que dubtem que un esdeveniment d'aquestes característiques pugui arribar a convertir-se en un vehicle important per enfortir el paper de Barcelona com a capital editorial del món hispànic. Perquè aquest esdeveniment es consolidi com a espai de reflexió i anàlisi, els seus continguts haurien de guanyar en interès i profunditat. És imprescindible que la programació es desvinculi dels grans grups editorials, que prengui distància i incorpori mirades multidisciplinàries

i aculli un major nombre de participants internacionals. Per això, sembla condició imprescindible que la direcció recaigui en unes persones amb plena autonomia, visió transversal i analítica i sense excessives dependències respecte a l'estructura gremial.

Una part de la resta d'ajudes de menor import es va repartir entre entitats que, des de fa anys, obtenen una subvenció més o menys estable (PenClub, Plataforma per la Llengua, Real Academia de Buenas Letras); el que no queda molt clar és per què aquestes subvencions estables participen de la concurrència pública enlloc d'anar per convenis específics. Les llibreries han rebut unes subvencions modestes en la majoria dels casos per donar suport a les accions de promoció que desenvolupen. No existeix una línia de subvencions que sustenti l'activitat llibretera pròpiament dita, per exemple, no s'ajuda a les llibreries per disposar de fons bibliogràfics poc comercials o per anar a fires. Creiem que seria recomanable obrir una línia que contribueixi a enfortir la qualitat i la profunditat de les llibreries, a més a més de contribuir, com ara, a la realització d'activitats culturals.

Els projectes vinculats a la promoció del llibre i la lectura que han obtingut ajuda (la Fira Litoral, Barcelona Pensa) són molt pocs. Potser això indica que n'hi ha molts que no arriben a presentar-se a les convocatòries. Alguns dels motius que podríem esbossar és que no els surt a compte, pel fet que les ajudes representen petits imports i la justificació suposa un gran esforç; també hi ha una incompatibilitat amb els projectes de petita escala que requereixen una planificació a curt termini.

## Música

En l'àmbit de la música, entre la convocatòria general, les inversions, les ajudes plurianuals i les ajudes puntuals es destinen 1,54 milions d'euros entre 102 projectes.<sup>30</sup>

Si ens fixem en el tipus de projectes,<sup>31</sup> observem diversos desequilibris. En primer lloc, veiem que la partida més quantiosa (un 22,40 % del total adjudicat) es destina a inversions de millora en sales. En alguns casos són millores necessàries per al correcte desenvolupament de l'activitat, però en d'altres casos són millores voluntàries que caldria valorar si han de ser o no subvencionables. D'altra banda, la partida destinada a la programació regular de les sales de concerts és clarament insuficient i, a més a més, s'assigna mitjançant una fórmula matemàtica que no té en consideració cap aspecte qualitatiu.

L'àmbit educatiu presenta un import molt esbiaixat. Un sol projecte (Taller de Músics) concentra 150.000 €, de manera que els vuit projectes restants es reparteixen els altres 42.000 €. Ens sembla evident que per la solidesa, el recorregut i la importància estratègica del projecte educatiu, el Taller de Músics hauria d'abandonar la concurrència pública i signar un conveni amb l'Institut de Cultura que n'asseguri la pervivència a llarg termini.

Veiem també que dos macrofestivals (Primavera Sound i Cruïlla) concentren gairebé el 12 % de les subvencions, mentre que n'hi ha divuit que no arriben a repartir-se'n el 8,5 %. Detectem poc suport a les programacions regulars i els agents articuladors, que reben un 12,66 % del total per a 22 projectes en conjunt, mentre que els 24 cicles de concerts s'acosten a un

<sup>30</sup> Per a informació més detallada, vegeu Annex (pàg. 48-49). <sup>31</sup> Ibidem.



20 % de l'import total adjudicat. De fet, segons les dades de què disposem, reben més ajudes els sis premis i certàmens subvencionats que no pas les programacions regulars de la ciutat.

L'examen creuat de les dades de les subvencions concedides el 2017 ens ha permès detectar un assumpte certament preocupant, que és l'acumulació d'ajuts per part de molt pocs adjudicatariis també en l'àmbit musical.<sup>32</sup> En concret, d'un total de vuitanta-set adjudicatariis de subvencions de l'àmbit musical, els deu més dotats concentren prop del 60 % de l'import total concedit.

## 7.4 | PROPOSTA DE MODIFICACIONS URGENTS

**Concurrencia o conveni:** definir i justificar els criteris pels quals un projecte va a la concurrència pública o pot ser objecte d'un conveni.

**Projectes empresarials:** és urgent revisar i posar en qüestió aquest principi assumit a priori segons el qual ha de garantir-se la quantitat subvencionada any rere any als grans projectes consolidats. Aquest principi xoca amb l'evidència de l'economia d'escala, és a dir, quan major és la dimensió d'un projecte i la capacitat econòmica d'una empresa, menor és el cost de cada unitat produïda. No ens resulten gens evidents els motius pels quals els grans projectes que superen els llindars de rendibilitat han de continuar sent subvencionables.

**Continuïtat:** consensuar criteris de continuïtat en grans assignacions. Les subvencions han de servir per impulsar els projectes, no per finançar estructures ad aeternum. En cap cas les subvencions han de servir com a trampolí perquè determinats agents ocupin posicions dominants en el seu sector. Les ajudes haurien de garantir la diversitat i l'equilibri entre agents, no pas consagrar les tendències monopolistes o oligopòliques.

**Criteris ponderables:** aplicar els criteris ponderables; que els projectes tinguin una primera avaluació tècnica en funció dels criteris de les bases i una segona avaluació per part de la comissió d'experts on s'apliquin criteris de caire qualitatiu sobre la base anterior.

**Puntuació vinculant:** en els criteris de qualificació, especificar la puntuació obtinguda en cada un dels criteris generals i específics. La puntuació ha de ser vinculant en tots els projectes, tant els nous com els que volen renovar la subvenció.

**Avaluació, seguiment i auditoria:** fer un seguiment dels projectes subvencionats per veure fins a quin punt han estat desenvolupats tal com s'han presentat en les sol·licituds. Cal implementar uns mecanismes clars de seguiment més enllà del control administratiu. Cal definir un sistema d'avaluació i d'auditoria de resultats per certificar el grau de compliment amb els diferents aspectes puntuables (objectius del projecte, retorn social, perspectiva de gènere, etc.). El seguiment i auditoria haurien de ser obligatoris per a projectes que tinguin aportacions superiors als 20.000 € i aleatoris per als de menor dotació.

<sup>32</sup> Ibidem.

Es convidarà cada any un 3 % dels sol·licitants a explicar el projecte i l'assoliment dels objectius davant d'un panell. Sol·licitar, a més a més de la documentació administrativa, una memòria de documentació de l'execució del projecte. L'absència o incoherència d'aquesta memòria hauria de penalitzar les futures sol·licituds.

**Incompliments:** definir tipologia d'incompliments: faltes lleus, mitjanes i greus. El grau penalitzaria en futures convocatòries.

**Reciprocitat i retorn social:** cal definir amb precisió el concepte de reciprocitat, la contrapartida a la qual es compromet qualsevol gestor privat a canvi de rebre diner públic. En el cas de continuar destinant recursos públics pels projectes consolidats i que són rendibles per ells mateixos, haurien de definir-se clarament uns mecanismes que garanteixin la reciprocitat i el retorn social. En aquest sentit proposem:

- Si l'Ajuntament vol fer aquesta política de suport o estar vinculat a aquests projectes no hauria de fer-ho a través de les subvencions.
- Crear una modalitat diferent per a projectes novells que portin menys de 3 anys funcionant o que no estiguin vinculats a l'ànim de lucre.

**Nous projectes:** propiciar i valorar amb atenció privilegiada els nous projectes atenent-ne la qualitat, risc, coherència i aportacions pròpies en relació amb els projectes ja existents. D'altra banda: com arribar a petites produccions i projectes nous, la majoria dels quals no es presenten?

**Ajudar a fer créixer projectes:** pensem que les ajudes públiques haurien de focalitzar-se en la fase inicial dels projectes, quan arriquen, quan són una aventura incerta; o bé quan l'aposta per la qualitat, l'experimentació i els públics reduïts allunyen els projectes d'una explotació econòmica rendible.

**Procediment simplificat:** definir un procediment simplificat per a projectes subvencionats amb menys de 3.000 €. Crear una finestreta única que faciliti la informació, els tràmits i la justificació simplificada.

## 7.5 | RECOMANACIONS

### METODOLÒGIQUES

**Calendari:** el calendari de subvencions no sempre va a favor ni del sol·licitant ni de la comissió avaluadora. D'una banda, falta temps per avaluar bé els projectes i, de l'altra, el calendari de les subvencions no s'ajusta al calendari de producció cultural. S'observa que les subvencions s'haurien d'avançar per millorar la distribució temporal dels projectes, altrament moltes activitats s'acumulen a la tardor, perquè la resolució de la convocatòria es publica a finals de primavera.

**Aplicatius / formularis: simplificar-los:** títol, resum dels continguts, objectius, cronograma per assolir els objectius, impacte i retorn social. Definir a les bases quins apartats del formulari seran considerats per la comissió d'avaluació de manera prioritària. Simplificar els models de presentació i que s'ajustin més a la realitat dels projectes.

**Clarificació de la informació:** necessitat de definir i ordenar el diàleg previ a la presentació dels projectes per clarificar algunes qüestions: què és subvencionable, com garantir el retorn social, el seguiment que es realitzarà, etc.

**Comunicació:** facilitar una finestra d'informació i consultoria permanent que operi de forma oberta i transparent.

**Període obert de sol·licitud de subvencions per a projectes petits i amb calendaris a curt termini:** Proposem un model alternatiu inspirat en el model francès en què l'entitat sol·licitant presenta una acreditació per a ser possible receptor de subvencions, renovable cada quatre anys. Cada tres mesos, l'entitat pot presentar l'activitat en curs a subvenció, i se li confirma al cap de trenta dies. Ampliar el ventall d'entitats sol·licitants d'ajut permetria a l'ICUB realitzar un mapa més complet de totes les accions culturals que tenen lloc sobre el conjunt del territori.

**Fórmula de teatre:** les sales de teatre i de música reben diners a través d'una fórmula matemàtica específica. Es considera necessari modificar la fórmula de sales de teatre pel que fa al % que designa la qualitat de la proposta i els mètodes de valoració. S'observa que els diners que reben les sales de teatre a través de la fórmula no sempre fa justícia a la coherència, exigència i qualitat de la programació.

**Suport a la producció:** es considera que s'hauria de revisar el pacte implícit que hi ha a l'ICUB de no donar suport a la producció. D'una banda, per la precarietat en què viu el sector cultural i, de l'altra, perquè algunes fàbriques de creació reben diners per fer laboratoris i recerca que, finalment, s'inverteixen en producció. Cal clarificar el discurs i aplicar-lo en tots els casos.

#### DEONTOLÒGIQUES

**Codi de bones pràctiques:** incloure entre els criteris generals el compromís de complir el codi de bones pràctiques de l'Ajuntament i un codi més general que estipuli unes bones pràctiques laborals, fiscals i mediambientals.

**Transparència en la governança:** identificar el titulars reals dels projectes i la vinculació amb grups empresarials.

**Mapa global de subvencions municipals creuades:** per no generar situacions oligopòliques, caldria tenir un mapa de les subvencions totals que rep cada sol·licitant, incloent la convocatòria general, les extraordinàries, les inversions, convenis, subvencions a la comunicació, subvencions a equipaments culturals, etc. Només així és possible fomentar una economia distributiva i una diversitat en la vida cultural de la ciutat.

**Experts i informes:** en la valoració de projectes majors i complexos, comptar amb la possibilitat de recórrer a experts i de sol·licitar informes específics. A més a més del personal directiu de l'ICUB i del Comitè Executiu, cal seguir reforçant la presència d'experts a les comissions de valoració. Actualment aquests provenen del propi Consell de la Cultura, però podrien sol·licitar-se de fora del Consell per afavorir la rotació.

“Són una eina per reconèixer  
i donar a conèixer les aportacions  
més destacades de la cultura  
Barcelonina al llarg de l’any.”

## **8 | RECONeixEMENT DE LA CULTURA: PREMIS CIUTAT DE BARCELONA**

Els premis Ciutat de Barcelona són una eina per reconèixer i donar a conèixer les aportacions més destacades de la cultura Barcelonina al llarg de l’any.

Aquest any s’ha decidit incloure el premi de Ciències ambientals i de la terra pels motius que exposem a continuació. Com a mínim, set dels objectius del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament estan directament (O6-7, O11-15) o indirectament (O2-3, O9) vinculats a l’estudi de les ciències ambientals i de la terra. Barcelona té centres de recerca i departaments universitaris que duen a terme investigacions pioneres en aquests àmbits i que tenen un encaix més difícil en els dos altres premis Ciutat de Barcelona dedicats a les ciències, com són el premi de ciències experimentals i tecnologia i el premi de ciències de la vida. Pensem que és una bona oportunitat per donar visibilitat a aquesta recerca d’excel·lència a la nostra ciutat, paradoxalment molt coneguda en els circuits científics internacionals, i considerem que és una aposta clara de futur per part del ICUB tant en la línia de les polítiques que l’Ajuntament actual està posant en marxa en referència al canvi climàtic com en consonància amb la cimera que es prepara per al setembre de 2018.

S’ha considerat oportú d’eliminar el premi de gastronomia, àmbit que ja queda representat per altres iniciatives de l’Ajuntament que li donen suport i visibilitat, així com el de projecció internacional.

En la composició dels jurats, enguany s’ha aconseguit paritat tant en les presidències com en la composició general. Com és habitual i necessari, els jurats han estat professionals d’alta qualificació que han pres les decisions amb absoluta independència.

“Es tracta de l’únic consell  
de la ciutat que, més enllà de  
les seves funcions consultives,  
incorpora una dimensió executiva.”

## 9 | EL CONSELL DE LA CULTURA: DEU ANYS DESPRÉS

El Consell de la Cultura de Barcelona va ser creat el 2007, en el marc del desplegament del Pla Estratègic de Cultura *Nous Accents 2006*, on es definia com a instrument de diàleg en la construcció de polítiques culturals de ciutat. La composició del consell, que sempre té una majoria formada per persones a títol individual i per representants de les principals entitats vinculades a l'àmbit de la creació (32 persones de les 50 que poden formar el Ple del Consell), és tota una declaració d'intencions: la vida cultural de la ciutat la construeixen agents diversos (persones, col·lectius, plataformes, associacions, cooperatives, institucions, empreses, etc.) en cooperació amb el govern de la ciutat i els responsables tècnics de l'administració. Per aquest motiu, el principal motor del Consell (el Comitè Executiu) està format per set persones que no formen part de l'administració pública i que són proposades per les entitats que formen part del Consell.

Es tracta de l’únic consell de la ciutat que, més enllà de les seves funcions consultives, incorpora una dimensió executiva. El Consell, per mitjà del Comitè Executiu, participa de manera sistemàtica i reglamentada en la presa de determinades decisions, com són la designació de membres independents per a la valoració de les subvencions de cultura; la proposta de membres dels jurats i de possibles modificacions de les bases dels Premis Ciutat de Barcelona, i la realització d'informes preceptius a l'entorn de les polítiques culturals de ciutat i de la posada en marxa de nous equipaments. En l'àmbit consultiu, la principal aportació del Consell és, des del 2009, la realització de l'Informe Anual de la Cultura.

Amb una trajectòria de deu anys, es constata un desenvolupament desigual de la dimensió executiva del Consell: tot el que té a veure amb els Premis Ciutat de Barcelona i amb l'atorgament de subvencions ha tingut un nivell molt alt de desenvolupament i ha experimentat una evolució notable. El Consell participa de manera regular i sistemàtica en els diversos processos que hi tenen a veure i ha contribuït notablement en l'evolució d'aquests àmbits: la renovació periòdica dels membres dels jurats i l'aplicació de criteris de diversitat (de gènere, d'edat, de mirades, etc.) en la composició d'aquests; la modificació de les bases dels Premis (proposant noves modalitats, suprimint-ne d'altres, ampliant o restringint el sentit de cada modalitat, etc.) i la intervenció del Consell en l'acte públic de lliurament dels Premis, són exemples visibles d'una implicació en espais reals i alhora d'un alt contingut simbòlic en el reconeixement de la vida cultural de la ciutat i de les aportacions dels diversos agents que la configuren.

Igualment, la implicació del Consell en l'evolució dels ajuts i subvencions ha estat destacable: no només a l'hora de formar part directament i contribuir a la designació de membres externs per a les comissions de valoració, sinó en la pròpia evolució de les metodologies de treball, el sistema d'avaluació, la transformació dels criteris i, també, la posada en marxa de noves línies de subvencions.

En canvi, encara hi ha molt recorregut a fer en la realització d'informes preceptius sobre la posada en marxa de nous equipaments culturals i sobre la participació del Consell en les comissions de valoració de projectes per a direccions de centres culturals de ciutat, àmbit que ha tingut un perfil d'actuació molt desigual.

Més enllà del Comitè Executiu, l'altre motor del Consell n'han estat les comissions delegades. Les comissions (creades pel Ple) estan obertes també a tota mena d'agents culturals de la ciutat, formin o no formin part del Ple del Consell, i han agrupat a més de 400 persones diferents al llarg d'aquests deu anys. Les comissions han fet un recorregut més que notable. Les dotze comissions sectorials inicials, molt actives entre 2007 i 2011, s'han transformat en cinc comissions transversals que han iniciat l'activitat durant el 2017 (Bon Govern, Cultura i Economia, Cultura i Educació, Fàbriques de Creació, Museus i Patrimoni, Cultura Popular i Tradicional). En aquest primer any de nou funcionament, s'han posat els fonaments per vincular aquestes comissions a processos de creació de coneixement, en cooperació amb el programa Cultura Viva, en base a l'impuls de quatre recerques d'especial interès en l'àmbit de les polítiques culturals de la ciutat i que encara es troben en procés, com són:

**Cultura i Economia:** recerca sobre noves economies de la cultura i la recerca Cultura i Cooperativisme.

**Bon Govern:** recerca sobre gestió comunitària de la cultura i recerca sobre bones pràctiques en l'àmbit de la contractació musical a la ciutat de Barcelona.

**Cultura i Educació:** la comissió és un dels motors d'impuls del programa extraordinari vinculat a la desena edició d'EN RESIDÈNCIA – Creadors als Instituts de Barcelona (2018-2019). Cal tenir present que el Consell de la Cultura va ser clau per activar aquest programa el 2009; un programa que posa en contacte els adolescents amb la creació contemporània a partir de la presència continuada de creadors als instituts públics d'educació secundària de Barcelona. Deu anys després, EN RESIDÈNCIA s'haurà realitzat en 41 instituts de la ciutat (d'un total de 70), seleccionats per convocatòria pública des de 2012, amb un total de 100 residències que, al seu torn, han implicat 1.980 adolescents, 180 docents, 100 creadors i 13 equips de mediació cultural i educativa.

**Fàbriques de Creació:** ha estat l'espai on s'ha generat l'informe del Consell sobre la mesura de govern de Fàbriques de Creació, de la qual se'n presenta un extracte en aquest mateix informe.

**Cultura Popular i Tradicional:** ha estat el motor de dos processos d'ampli abast ciutadà, com són l'elaboració i aprovació del Protocol Festiu de la Ciutat de Barcelona (aprovat el 2010 i validat i actualitzat per la respectiva comissió de seguiment); i el procés de modificació del Protocol del Seguici Festiu de Barcelona, dut a terme entre 2016 i 2017.

“Les institucions culturals han de ser poroses i participatives, però no han de renunciar a la qualitat tècnica, artística i discursiva dels projectes.”

## 10 | ALGUNES CONCLUSIONS

De tot això que hem esbossat fins aquí, podem treure'n algunes conclusions. En primer lloc, es fa evident que l'administració, els polítics i els ciutadans han de poder-se preguntar quines polítiques culturals volen i fixar-se uns objectius clars per arribar a l'escenari cultural desitjat. La resposta i, per tant, la corresponsabilitat, ha de ser fruit del diàleg entre aquests tres vèrtexs. Sigui quina sigui la resposta, sempre haurà de vetllar per trencar les inèrcies del passat, el *curt-terminisme* i els formulismes i, sobretot, assegurar la independència de la cultura en relació amb el partidisme polític o l'interès estrictament econòmic.

Les institucions culturals han de ser poroses i participatives, però no han de renunciar a la qualitat tècnica, artística i discursiva dels projectes. Aquesta porositat també implica trobades freqüents amb els sectors culturals a l'hora d'idear i executar mesures de govern, sempre tenint en compte la complexitat i diversitat del sector i les fluctuacions que li són inherents i que, necessàriament, es donen en paral·lel a les transformacions generals de la societat. Aquest diàleg no ha de servir per reforçar interessos creats o oligopolis empresarials, sinó per fomentar una cultura distributiva que permeti irrigar ajudes, activitats i idees en pro d'un benefici compartit. Aquest diàleg, a més a més, pot ajudar a traçar un mapa real de la situació dels diferents sectors, considerant-ne tant els centres com els marges, així com les necessitats reals que hi ha.

Tot això s'ha de transvasar a un sistema de subvencions que necessita una revisió profunda per assolir més transparència en els processos, més renovació dels beneficiaris i més rigor en l'aplicació dels criteris ponderables i en el seguiment i avaluació dels projectes. Els mecanismes d'ajudes a la cultura de l'ICUB han de vetllar per tots aquells projectes culturals de qualitat que no tenen una orientació estrictament comercial o empresarial i que necessiten un impuls inicial per començar a caminar. Projectes que ens ajudin a entendre millor i d'una manera més complexa i crítica el món en què vivim, que permetin socialitzar i crear vincles entre les persones i les comunitats, gaudir del temps que ens ocupa, rebel·lar-nos contra allò que ens impedeix viure dignament.



“Refer la confiança en el sector,  
molt tocat per la crisi econòmica i la reducció  
de inversió pública i privada.”

## 11 | ANNEXOS

### 11.1 | MESURA DE GOVERN. LA POLÍTICA DEL SECTOR DEL LLIBRE

Aquesta mesura de govern,<sup>33</sup> amb una dotació de 3,5 milions d'euros, pretén articular el sector del llibre tenint en compte escriptors, traductors, guionistes, editorials, llibreries, il·lustradors, dissenyadors, impremtes, agències literàries, biblioteques i distribuïdors. El sector del llibre a Barcelona representa el 50 % del total de l'Estat. Aquest enfocament estratègic del sector del llibre des de l'àmbit de les polítiques municipals es fa com a continuació natural de la declaració de la UNESCO de Barcelona com a Ciutat Literària el 2015.

La mesura de govern planteja cinc grans objectius:

1. Mantenir i consolidar el lideratge editorial de Barcelona al món.
2. Apostar per la projecció internacional de Barcelona com a Ciutat Literària.
3. Desenvolupar eines per facilitar que el sector pugui anticipar-se en l'anàlisi, la comprensió i la diagnosi dels canvis que s'hi produeixen.
4. Ordenar i racionalitzar el gran nombre d'iniciatives culturals públiques.
5. Impulsar el foment de la lectura amb idees renovadores en col·laboració amb les institucions i els organismes educatius.

Per a complir aquests objectius, la mesura preveu crear l'organisme jurídic Ciutat Literària del Món i incorporar el conjunt dels agents del sector a la gestió d'aquest programa de centralitat literària i editorial que desenvoluparia les principals activitats públiques de divulgació literària. També es preveu posar en marxa la Casa de les Lletres, el primer espai municipal dedicat al sector del llibre. Aquesta seu hauria d'acollir l'oficina de «Barcelona, Ciutat Literària del Món», el consorci de Biblioteques de Barcelona, l'Observatori Internacional del Llibre, la Institució de les Lletres Catalanes i diverses associacions professionals, i esdevenir un espai d'activitats educatives i de divulgació i promoció literàries.

Un altre dels ingredients que inclou la mesura és la creació del *think tank* Observatori Internacional del Llibre, que ha de permetre recopilar informació, propiciar el debat entre pro-

<sup>33</sup> Text disponible a <http://premsaicub.bcn.cat/wp-content/uploads/2017/04/MdG-Sector-Llibre1.pdf>

professionals, generar programes d'investigació i elaborar una agenda d'activitats pròpia. Plan-teja la consolidació d'un gran fòrum editorial internacional a Barcelona, com és el Fòrum Edita, i incidir en la propietat intel·lectual, promovent un gran mercat de drets conjunta-ment amb el sector audiovisual. També vol consolidar la xarxa de festivals de literatura, tant els organitzats directament per l'Ajuntament de Barcelona (Setmana de la Poesia, BCNegra, Món Llibre, Barcelona Novel·la Històrica), com de Kosmópolis (CCCB). Finalment, la me-sura pretén consolidar programes estables de foment de la lectura amb la modernització de la xarxa de biblioteques, el reforç del programa Libel·lista, la consolidació dels programes de divulgació literària existents, la creació d'una plataforma digital estable i la coproducció amb Betevé d'un programa de divulgació literària (*Rius de Tinta*, emès el 2017).

## 11.2 | MESURA DE GOVERN. MESURA DE L'AUDIOVISUAL

Les sis grans línies d'actuació de la mesura,<sup>34</sup> amb una dotació d'1,4 milions d'euros, són:

1. Millora i consolidació de la Barcelona Film Commission (360.000 €).
2. Coordinació i consolidació de la xarxa de festivals de cinema i l'audiovisual de Bar-celona (340.000 €).
3. Creació d'un mercat biennal de drets audiovisuals (65.000 €).
4. Increment de la difusió social de la producció audiovisual barcelonina i catalana (85.000 € + 200.000 €).
5. Signatura d'un conveni marc amb Betevé que millori el paper com a articulador co-municatiu de l'audiovisual català (237.500 €).
6. Desenvolupament de noves línies d'actuació adreçades a potenciar la recerca i la innovació en l'àmbit de les aplicacions tecnològiques i digitals i els nous formats audio-visuals (150.000 €).

En relació amb la Barcelona Film Commission, enguany hi ha hagut un nou concurs públic de gestió de l'entitat municipal, guanyat per l'empresa Grup Lavinia, després que hi com-petia amb Paral·lel 40. L'objectiu és reformular la Taula Municipal de Rodatges, crear un finestreta única per atendre les demandes de rodatges, incorporar avantatges econòmics, ampliar el catàleg de localitzacions i crear una comissió assessora.

La mesura també considerava coordinar i consolidar la xarxa de festivals de cinema i au-diovisual de Barcelona. Es pretenia millorar la gestió dels festivals de Barcelona, generar una normativa d'ajudes particular per a festivals, arribar a acords amb altres administra-cions per concertar convenis conjunts, promoure la implicació dels festivals en el terreny de la gestió dels drets d'exhibició, afavorir la creació de programes paral·lels als festivals amb escoles i centres socioculturals, cercar acords amb els exhibidors locals i promoure els espais de presentació privilegiats.

<sup>34</sup> Text disponible a <https://www.audiovisual451.com/wp-content/uploads/MdGAUDIOVISUALGENER2017.pdf>

El tercer pilar és la creació del mercat de drets editorials, a partir de l'audiovisual, però incloent-hi sectors propers com la música o la producció escènica i tenint en compte nous formats de producció com les websèries, els mòbils o els videojocs. Dins de la mesura es preveia consensuar el sector per la utilització preferent de continguts creats per autors locals.

El quart pilar és l'increment de la difusió social de la producció audiovisual barcelonina i catalana, que contempla acordar un gran pacte amb les productores catalanes per disposar d'una franja temporal lliure de drets per difondre les produccions en espais públics i privats de la ciutat. Aquest pacte ha de comptar amb la complicitat dels cinemes que, al seu torn, gaudiran d'una ajuda per a millores d'infraestructura. Finalment, aquest pilar comprèn la consolidació d'un ampli programa de divulgació audiovisual amb l'objectiu de crear nous públics.

El cinquè punt és un conveni amb Betevé per millorar el paper d'articulador comunicatiu de l'audiovisual català. Això inclou la creació de programes específics, el suport a l'ampliació de les programacions, la promoció de projectes de recerca i innovació en matèria de nous formats audiovisuals, la recerca de propostes i espais comuns amb televisions públiques de l'àrea metropolitana per tal d'endegar programes de divulgació i agenda compartits.

El sisè punt és el desenvolupament de noves línies d'actuació per potenciar la recerca i la innovació en l'àmbit de les aplicacions tecnològiques i digitals i els nous formats audiovisuals. A tal efecte es preveu signar un acord amb les diferents universitats de comunicació audiovisual i amb la UPC per establir un programa conjunt de projectes de recerca i desenvolupament; també té en compte una política de beques i un fons de capital risc per a joves emprenedors associats a projectes d'acceleració empresarial. Finalment, vol desenvolupar un programa de recerca audiovisual i d'aplicacions audiovisuals per a sectors culturals diversos (realitat virtual, videojoc, realitat augmentada, mapping, etc.).

Finalment, es vol crear la Taula de l'Audiovisual de Barcelona, formada per diferents agents del sector, dels àmbits de producció, guió, distribució, exhibició, festivals, formació, realització i serveis.

### **Execució de la mesura**

Aquest 2017 es va crear la Taula de l'Audiovisual, però va servir només per fer dues trobades puntuals de presentació dels agents i de la mesura. Aquesta s'ha executat en bona part. D'una banda s'ha renovat la Barcelona Film Commission, amb una nova estructura organitzativa. Quant al suport a festivals, s'han augmentat les subvencions, especialment en el cas de l'In-èdit, l'Alternativa, el Docs i el D'A, que han format part d'una aposta coordinada amb el Departament de Cultura de la Generalitat. També s'ha obert una línia d'ajuts a les millores infraestructurals dels cinemes. S'ha signat l'acord amb Betevé per promocionar el cinema i l'audiovisual català. Finalment, s'ha engegat el circuit Pantalla Barcelona on l'ICUB, a través de la Barcelona Film Commission, vol estimular i consolidar la producció cinematogràfica i audiovisual a Barcelona i donar-la a conèixer a la ciutadania, exhibint una selecció de la producció més recent. El primer programa s'ha pogut veure en set espais

diferents (Auditori de Sant Martí, Cinemes Maldà, Verdi Park, Can Clariana, Icària Yelmo, Aribau Club i Cinesa Heron City) i s'han inclòs pel·lícules com *Truman*, *La propera pell*, *La mort de Lluís XIV*, *Game Over*, *Un dia perfecte per a volar*, *Callback* i *Stella Cadente*.

### 11.3 | MESURA DE GOVERN. FÀBRQUES DE CREACIÓ

La mesura <sup>35</sup> es proposa afrontar 5 grans objectius:

1. Marc de relacions globals: definir un marc de relacions global i un mapa de recursos pel conjunt dels creadors i les companyies independents, posant en valor el treball de les Fàbriques.
2. Model de governança comuna: per garantir la transparència i la funció cultural pública.
3. Sistema d'avaluació quantitativa i qualitativa de resultats: aquest sistema ha de ser intern (funcional) o sectorial, ben definit i consensuat entre les fàbriques.
4. Definició programàtica global: per possibilitar el creixement i l'ampliació segons un criteri clar i objectiu.
5. Ampliar la xarxa de fàbriques: establir els criteris bàsics per ampliar la xarxa de fàbriques amb la incorporació de nous projectes ja existents, amb un abast territorial més ampli i amb l'establiment d'acords amb altres departaments municipals que tinguin objectius semblants (Barcelona Activa, Educació, etc.).

#### Les línies d'actuació de la mesura són les següents:

- Convertir la xarxa de Fàbriques de Creació en el principal eix estratègic del programa de suport a la creació cultural de l'Ajuntament de Barcelona, implementant un model estable de suport i finançament i assegurant-ne la connexió amb els mercats culturals. Per fer-ho, es vol crear la Comissió de Fàbriques de Creació, amb la participació del Consell de la Cultura; es vol crear un fons econòmic comú, objecte d'una convocatòria anual compartida, promoure un programa comú de visibilitat de projectes; fer créixer la xarxa de fàbriques i espais associats, incorporant-hi noves disciplines (noves tecnologies, audiovisuals, arts de carrer, literatura, disseny i artesanía); crear un canal d'informació i programes de gestió comuns compartits per tota la xarxa; crear un espai de residència per allotjar artistes. La posada en marxa de programes comuns (connexió, arxiu, visibilitat) compta amb un fons de 100.000 €.
- Consolidar el paper de la Fàbrica de Creació com a equipament cultural de la ciutat, articulada amb els sectors culturals i dotada de recursos suficients. Per aconseguir-ho, es vol establir un programa de millores i manteniment per dels edificis que acullen les fàbriques; incrementar-ne els recursos econòmics i humans; fixar criteris objectius per accedir al reconeixement d'un projecte com a Fàbrica de Creació; dotar-les d'un programa d'acció comú i consensuat amb totes quant a la política de lloguer d'espais, sistema de beques, taquilla, gestió de serveis educatius, relació amb la comunitat, suport a la

<sup>35</sup> Text disponible a <http://premsaicub.bcn.cat/wp-content/uploads/2017/10/Mesura-de-Govern-Fa%CC%80briques-de-Creacio%CC%81-Web.pdf>

internacionalització o formació en la gestió econòmica i administrativa. El fons de suport a projectes d'activitats propis de les fàbriques a partir de la convocatòria anual de projectes és de 150.000 €.

- Establir un sistema de gestió i funcionament a través d'un contracte-programa que permeti una tasca a mitjà o llarg termini i n'afavoreixi l'avaluació del funcionament. En el contracte hi ha d'haver una aportació fixa per a despeses bàsiques de gestió i una aportació variable per desenvolupar el programa d'activitats i serveis. Cal fixar un sistema d'indicadors quantitius i qualitius; també cal fixar la duració de l'acord, els criteris de renovació i els compromisos específics de les fàbriques; promoure la participació de la resta d'administracions i de la Generalitat. L'aportació pels contractes-programa és de 500.000 €.

- Afavorir un sistema de fàbriques associades incorporant al programa altres entitats privades amb espais propis dedicats a la creació a través d'un acord per al finançament d'aquests espais. A tal efecte, es pretén crear la figura de l'espai de creació associat; es vol definir els requisits necessaris per aspirar a formar part de la xarxa; i establir acords plurianuals amb aquests espais. L'aportació per a les Fàbriques associades és de 250.000 €.

- Convertir la Fabra i Coats en equipament de referència perquè esdevingui un model de renovació i innovació en el marc del sistema de creació, producció i difusió de continguts culturals de la ciutat. Per a aconseguir-ho es vol desenvolupar el projecte específic de continguts; es vol promoure la confluència entre la Fàbrica de Creació i el Centre d'Exposicions-Centre d'Art Contemporani; també es vol desenvolupar el programa BCN Music Hub perquè esdevingui un espai de referència per a la comunitat musical; així com desenvolupar la connexió entre la pràctica artística i l'educació; i impulsar l'experimentació i la innovació a través de la generació de sinèrgies entre el sector privat, l'administració pública, el sector acadèmic i científic i la ciutadania. Finalment, es vol fomentar el vincle de la Fabra amb el seu entorn de proximitat.

- Promoure la creació d'una xarxa metropolitana de Fàbriques. Per a aconseguir-ho es vol crear un espai de coordinació i informació d'abast metropolità; establir una estratègia compartida amb els diversos ajuntaments metropolitans per captar recursos externs; desenvolupar projectes concrets de divulgació conjunta dels continguts sorgits de les Fàbriques i els espais de creació a través dels equipaments públics i privats de difusió cultural.

## **11.4 | MESURA DE GOVERN. PLA DE XOC CULTURAL ALS BARRIS**

Aquesta mesura <sup>36</sup> neix de la creixent desigualtat, tant econòmica com cultural, que pateix la ciutat. L'objectiu és fomentar l'accés cultural als 73 barris de Barcelona, incidir en un procés de democratització cultural. Aquesta mesura compta amb la complicitat dels equipaments municipals vigents, tant centres cívics, com biblioteques, casals de barri, espais i

<sup>36</sup> Text disponible a <http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2016/09/Mesura-de-Govern-cultura-barris-1.pdf>

casals de joves, ateneus populars, teatres, sales de concerts, galeries, llibreries i un conjunt d'espais gestionats per col·lectius de manera més informal. Abans de la mesura, la Regidoria de Cultura ja ha anat treballant per consolidar la xarxa de Centres Cívics des de la qualitat, la innovació, la diversitat i la proximitat; s'han modernitzat els ateneus i s'han consolidat projectes com Creadors en Residència en els diferents instituts de la ciutat en col·laboració amb l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona i el Consorci d'Educació de Barcelona.

La primera mesura és la creació d'un circuit estable d'arts escèniques, musicals i audiovisuals a partir d'una xarxa de centres culturals als diferents districtes de la ciutat formada, inicialment, per un mínim de dos equipaments per Districte, assegurant un mínim de deu espais per cada disciplina. Un cop creada la xarxa, s'ha generat un catàleg de propostes culturals que s'anirà renovant periòdicament i que comptarà amb propostes professionals i emergents que no disposen d'espais habituals de visibilitat. La segona és la creació de comunitats i xarxes d'espectadors. La tercera tracta d'impulsar un programa d'aprenentatges artístics, ja que actualment es concentren en els barris més cèntrics i amb rendes més elevades, i un 75 % són iniciatives privades. Està previst que les tres mesures es desenvolupin al llarg del 2017-2019 i s'ha previst una inversió de 7,5 milions d'euros.

## **11.5 | SUBVENCIONS**

### **Convocatòria general**

Van ser 32 els projectes que van rebre més de 20.000 € i que, en conjunt, sumen 1,4 milions d'euros. Les sales de teatre van rebre 821.331 €, repartits entre 27 projectes (cap de nou). Les arts escèniques van rebre 392.000 €, repartits en 52 projectes (13 de nous) dels 93 que es van presentar. La música va rebre 457.800 €, repartits en 74 projectes (19 de nous) dels 113 que hi optaven. Les sales de música van rebre 75.000 €, repartits en 6 sales (cap de nova). Les arts visuals van rebre 265.500 €, repartits en 40 projectes (12 de nous) dels 100 que es van presentar. Audiovisuals va rebre 220.500 € repartit en 34 projectes (7 de nous) dels 68 que es van presentar. Les lletres van rebre 172.900 € repartits en 26 projectes (7 de nous) dels 44 que es van presentar. Les llibreries van rebre 57.600 € per a 19 projectes (6 de nous) dels 20 que es van presentar. La cultura popular va rebre 164.950 € per a 52 projectes (7 de nous) dels 78 presentats. La dansa va rebre 99.500 € repartits en 20 projectes (4 de nous) dels 24 que es van presentar. La ciència va rebre 69.000 € per a 14 projectes (6 de nous) dels 29 que es van presentar. Els projectes multidisciplinaris van rebre 29.000 € per a 6 projectes (2 de nous) dels 16 presentats. Els projectes socioculturals van rebre 37.000 € per a 9 projectes (2 de nous) dels 23 presentats. En la categoria d' "altres" van rebre 38.500 € per a 15 projectes (11 de nous) dels 37 presentats. Finalment, 31 projectes van quedar inadmesos o van renunciar a la subvenció.

### **Projectes puntuals**

Música va ser el sector més subvencionat, destinant 122.000 € per a 9 projectes (70.000 eren pel Festival de Jazz), després les escèniques amb 51.500 € per a 6 projectes, les arts visuals

amb 25.500 € per a 6 projectes, lletres amb 19.500 € per a 6 projectes, cultura popular amb 19.000 € per a 5 projectes, interdisciplinàries amb 16.000 € per a 5 projectes, audiovisuals amb 14.000 € per a 4 projectes i, finalment, ciència amb 5.000 € per a 1 projecte.

### **Projectes plurianuals**

Els projectes d'escèniques van ser els més subvencionats amb 90.500 € per a 5 projectes, després els de cultura popular i comunitària amb 85.000 € per a 4 projectes, ciència amb 80.000 € per a 2 projectes, música amb 45.000 € per a 1 projecte, audiovisuals amb 42.000 € per a 1 projecte, arts visuals amb 14.000 € per a 1 projecte i, finalment lletres amb 10.000 € per a 1 projecte.

### **Inversió en TIC**

Arts visuals va ser el sector més subvencionat amb 50.049 € per a 11 projectes, després teatre i circ 41.144 € per a 9 projectes, lletres 16.814 € per a 2 projectes, projectes polivalents 15.753 € per a 7 projectes, audiovisuals i apps 14.964 € per a 4 projectes, ciència 8.199 € per a 3 projectes i, finalment, música 3.077 € per a 1 projecte.

### **Rehabilitació i la dotació d'equipament tècnic destinades a espais privats de creació, experimentació i difusió cultural, llibreries i sales de cinemes**

El sector més subvencionat va ser el cinema amb 227.860 € per a 5 projectes, després les llibreries amb 68.682 € per a 13 projectes, la música amb 54.590 € per a 1 projecte, el teatre amb 47.897 € per a 4 projectes, els espais polivalents amb 43.780 € per a 3 projectes i, finalment, les galeries, amb 16.967 € per a 2 projectes.

### **Subvencions a l'audiovisual**

- **Formació i sensibilització:** 129.761 € (14,2 % del pressupost en audiovisuals), 15 projectes. Els projectes de formació concentren 68.500 € destacant les aportacions de Drac Màgic i A Bao A Qu i amb aportacions menors a Hamaca Educa, Telenoika, Cinema amb ulls d'infant, seminaris Birdie Num Num. Per a les projeccions especials (Sessions Teorema) s'han destinat 2.500 €. Per als arxius 32.000 €, destacant l'aportació als Arxius OVNI i amb aportacions menors a la Mediateca de Ravalnet i a l'Arxiu Summa. Per a projectes estratègics s'han destinat 25.761 €, destacant l'aportació al projecte Talent del Clúster Audiovisuals i amb aportacions menors a Sahrazad, a la xarxa del festival Creative Commons i a Livemedia.

- **Exhibició i difusió:** 85 % del pressupost, 38 projectes. Cinc sales de cinema convencional en V.O. (Verdi Park, Verdi, Aribau, Comedia, Texas) s'emporten 227.860 € i una sala cooperativa de cinema (Zumzeig) 15.000 €. Als festivals de cinema se'ls hi destina 426.500 € per a 24 projectes, destacant aquells que perceben més de 50.000 € (l'Alternativa, el D'A, l'In-èdit, Docs Barcelona), aquells que en perceben entre 20.000 i 30.000 € (Mecal, Mostra de Films de Dones, Mostra de Cinema Jueu, Mostra Fire, El meu Primer Festival), aquells que en perceben de 5.000 a 10.000 € (Flux, B'Arts, Serielizados, Fes Festival, Sala Montjuïc, Festival d'Animació, Cinema a la Platja, El Documental del

mes) i aquells amb quantitats menors (B'Anime, Cinema a la fresca de Sants, Festival Gai i Lèsbic, Festival de Cinema de Dansa, Diàspora Festival, Americana, Cinema a la Fresca de Vídeo-Instant). A la difusió li corresponen 63.000 € per al Pack Màgic (que s'emporta la màxima quantitat), seguit dels Premis Gaudí i, finalment, una aportació molt menor per a les activitats de la Coordinadora de Festivals. Els festivals de caràcter sociocultural concentren 25.000 €, entre els quals hi consten Cine Migrante, el Festival Inclús, el FICMA, el Festival de Cinema i Drets Humans i el Barcelona Creative Commons Film Festival.

### **Cultura popular**

Uns 20 projectes han estat subvencionats amb un import entre 500 € i 1.500 €; 14 projectes amb un import entre 1.501 i 3.000 €; 9 projectes entre 3.001 i 5.000 €; 6 Projectes han rebut entre 5.000 i 8.000 €; i, finalment, 3 projectes han rebut entre 8.000 i 11.000 €.

### **Música**

TAULA 2: IMPORTS I NÚMERO DE PROJECTES

CONVOCATÒRIA	IMPORT	PERCENTATGE	PROJECTES
GENERAL	1.058.800 €	80,39 %	82
INVERSIONS	344.899 €	8,82 %	9
PLURIANUAL	10.000 €	0,98 %	1
PUNTUAL	126.000 €	9,80 %	10
<b>TOTAL GENERAL</b>	<b>1.539.699 €</b>	<b>100 %</b>	<b>102</b>



TAULA 3: IMPORTS PER A TIPUS DE PROJECTE

CONVOCATÒRIA	IMPORT	PERCENTATGE	PROJECTES
INVERSIONS SALA DE CONCERTS	344.899 €	22,40 %	9
CICLES DE CONCERTS	306.500 €	19,91 %	24
MACROFESTIVALS	192.000 €	11,82 %	21
FESTIVALS DE MÚSICA	182.000 €	8,48 %	18
PREMIS I CERTÀMENS	130.500 €	7,47 %	6
PROGRAMACIÓ REGULAR	115.000 €	7,21 %	11
AGENTS ARTICULADORS	111.000 €	5,46 %	11
ANIVERSARIS	84.000 €	2,92 %	7
ORQUESTRA, GRUP, ETC.	45.000 €	1,69 %	3
CONCERT ÚNIC	2.800 €	0,18 %	2
<b>TOTAL</b>	<b>1.539.699 €</b>	<b>100 %</b>	<b>102</b>

TAULA 4: SUBVENCIONS (MÚSICA) EN FUNCIÓ DEL NOMBRE D'ADJUDICATARIS I DE QUANTITAT

FRANJA	ADJUDICATARIS	% DE L'IMPORT TOTAL
MÉS DE 100.000 €	3	31,14 %
ENTRE 50.000 I 99.999 €	6	25,26 %
ENTRE 20.000 I 49.999 €	6	13,09 %
ENTRE 10.000 I 19.999 €	20	17,00 %
ENTRE 5.000 I 9.999 €	21	8,75 %
MENYS DE 5.000 €	31	4,76 %
<b>TOTAL</b>	<b>87</b>	<b>100 %</b>

## **12 | TAULES**

TAULA 5: SUBVENCIONS CULTURA 2017\_CONVOCATÒRIA GENERAL.

ÀMBIT	SUMA IMPORT CONCEDIT 2016	SUMA IMPORT CONCEDIT 2017	NÚMERO DE PROJECTES PRESENTATS	NÚMERO DE PROJECTES APROVATS	NÚMERO DE PROJECTES NOUS
>20.000	1.363.000	1.461.500	32	32	0
ALTRES	14.000	38.500	37	15	11
ARTS ESCÈNIQUES	280.500	420.500	94	53	15
ARTS VISUALS	215.000	266.500	100	41	10
AUDIOVISUALS	168.500	220.500	68	34	7
CIÈNCIA I INNOVACIÓ	44.000	69.000	29	14	6
CULTURA POPULAR	130.050	164.950	78	52	15
DANSA	85.500	99.500	24	20	4
LLETRES	149.500	172.900	44	26	7
LLIBRERIES	32.500	57.600	20	19	6
MULTIDISCILINAR	17.500	37.000	16	6	2
MÚSICA	367.650	462.800	113	72	17
SALES DE MÚSICA	69.769	75.000	6	6	0
SALES DE TEATRE	745.853	821.331	27	27	0
SÒCIOCULTURAL	36.000	37.700	23	9	2
INADMESA / RENÚNCIA	59.700	0	30	0	0
<b>TOTAL GENERAL</b>	<b>3.779.022</b>	<b>4.405.281</b>	<b>741</b>	<b>426</b>	<b>102</b>

Font: Elaborada per Institut de Cultura de Barcelona.

TAULA 6: SUBVENCIONS CULTURA 2017\_PROJECTES PUNTUALS

ÀMBIT	SUMA PROPOSTES 2017	NÚMERO DE PROJECTES PRESENTATS	NÚMERO DE PROJECTES APROVATS
MÚSICA	122.000	23	9
ARTS ESCÈNIQUES	51.500	33	6
ARTS VISUALS	25.500	23	6
LLETRES	19.500	11	6
CULTURA POPULAR I TRADICIONAL	19.000	8	5
MULTIDISCIPLINAR	16.000	26	5
AUDIOVISUALS	14.000	21	4
CIÈNCIA	5.000	2	1
<b>TOTAL GENERAL</b>	<b>272.500</b>	<b>147</b>	<b>42</b>

Font: Elaborada per Consell de la Cultura de Barcelona a partir de les dades proporcionades per Institut de Cultura de Barcelona.

TAULA 7: SUBVENCIONS CULTURA 2017\_PROJECTES PLURIANUALS

ÀMBIT	SUMA PROPOSTES 2017	NÚMERO DE PROJECTES PRESENTATS	NÚMERO DE PROJECTES APROVATS
ARTS ESCÈNIQUES	90.500	9	5
CULTURA POPULAR I TRADICIONAL	85.800	6	4
CIÈNCIA	80.000	2	2
MÚSICA	45.000	10	1
AUDIOVISUALS	42.000	6	1
ARTS VISUALS	14.000	6	1
LLETRES	10.000	1	1
MULTIDISCIPLINARS		21	0
<b>TOTAL GENERAL</b>	<b>367.300</b>	<b>61</b>	<b>15</b>

Font: Elaborada per Consell de la Cultura de Barcelona a partir de les dades proporcionades per Institut de Cultura de Barcelona.

TAULA 8: SUBVENCIONS CULTURA 2017\_INVERSIONS EN TIC

ÀMBIT	SUMA PROPOSTES 2017	NÚMERO DE PROJECTES PRESENTATS	NÚMERO DE PROJECTES APROVATS
ARTS VISUALS	50.049	13	11
ARTS ESCÈNIQUES	41.144	10	9
LLETRES	16.814	2	2
MULTIDISCIPLINAR	15.753	14	7
AUDIOVISUALS	14.964	5	4
CIÈNCIA	8.199	5	3
MÚSICA	3.077	3	1
<b>TOTAL GENERAL</b>	<b>150.000</b>	<b>52</b>	<b>37</b>

TAULA 9: SUBVENCIONS CULTURA 2017\_INVERSIONS EN ESPAIS PRIVATS DE CREACIÓ, EXPERIMENTACIÓ I DIFUSIÓ CULTURAL, LLIBRERIES I SALES DE CINEMA

ÀMBIT	SUMA PROPOSTES 2017	NÚMERO DE PROJECTES PRESENTATS	NÚMERO DE PROJECTES APROVATS
SALES DE CINEMA	227.860	5	5
LLIBRERIES	68.682	13	13
MÚSICA	54.590	1	1
TEATRES	47.897	5	4
ESPAIS DE CREACIÓ	43.780	4	3
GALERIES	10.805	4	2
MULTIDISCIPLINARS	3.077	1	1
<b>TOTAL GENERAL</b>	<b>456.691</b>	<b>33</b>	<b>29</b>

DISSENY: La Japonesa

BARCELONA, JUNY 2018